

DIRVA

Nr. 103

Rugsėjis-September 8, 1961

Cleveland, Ohio

Sovietai gąsdina pasaulį naujais atominiais bandymais

Juos atnaujinsir JAV.- De Gaulle reikalauja ryžtingo atsparumo Berlyno krizėje.
- Neutralistai skatina Rytu-Vakary derybas.

JAV Atominė Energijos Komisija paskelbė, kad sovietai išsprogino ketvirtąją atominę bombą, nespėjus praeiti savaitei nuo tų bandymų atnaujinimo. Sprogdinimas buvęs įvykdytas rytus nuo Stalingrado, ir jis, kaip ankstesnieji, buvęs vidutinio dydžio — kilotonų klasės, t. y. turėjo jėgą tūkstančių TNT tonų. Washingtone tikima, kad iki penktadienio, t. y. ligi sukaks savaitė nuo sovietinių atominų bandymų atnaujinimo, sovietai išsprogins dar dvi atomines bombas.

Po trečiosios sovietų bombos išsprogdinimo Baltieji Rūmai paskelbė, kad prez. Kennedy įsakė atnaujinti ir amerikinius atominų bandymus, nes nesąlykė kitos išeities. Bet amerikiniai bandymai, kuriuos ruošiamasi pradėti dar šį mėnesį, bus atliekami požemiuose, siekiant išvengti atominų kritulių.

Sovietų bandymai buvo atlikti atmosferoje, ir radioaktyvūs krituliai jau užregistruoti visoje šiaurinėje žemės rutulio dalyje — Vakarų Europoje, Japonijoje ir Aliaskoje. JAV sekimo stotims įsakyta sustiprinti stebėjimus, siekiant nustatyti, ar radioaktyvių kritulių kiekis nepasieks pavojingumo ribų, ypač jei sovietai tikrai bandytų, kaip grasino, sprogdinti vadinas "superbombas".

Iš kitos pusės, nepaisant atnaujinamų bandymų požemiuose ir laboratorijose, JAV administracijos sluoksniai pabrėžia, kad jie nėra linkę nutraukti ženevos konferencijos dėl branduolinių bandymų uždraudimo.

BRAZILIJON GRĮŽTA TVARKA

Brazilijos viceprezidentas Joao Goulart pagaliau grįžo į sostinę ir bus prisiskaitintas prezidentu, kongresui pakeitus krašto valdymo sistemą. Svarbiausias jo pareigas sudarys premjerų parinkimas, bet premjerus tvirtins kongresas. Jų rankose bus krašto egzekutyvinė galia.

Naujuoju premjeru pagal paskutinius pranešimus, parinktas konservatyvus politikas Tancredo Neves, buvusio prezidento Kubitscheko socialdemokratų partijos lyderis. Jis aktyviai pasireiškė krizės sprendime ir pilietinio karo pavojaus pašalinime, vykdamas Urugvajun perkalbėti Goulartą, kad jis suktų su karinių lyderių reikalavimais ir apsiribotų titulinio prezidento postu.

Vienas iš trijų karinių lyderių, aviacijos ministeris Moss, atsisakė. Jis pareiškė, kad visi jo veiksmai krizės metu buvę skirti valstybės saugumui apginti.

Brazilų spauda skelbia, kad Quadros atsistatydinęs tikėdamasis, jog po kelių valandų bus pakviestas grįžti su diktatoriaus teisėmis. Jis pareiškė, kad kariniams lyderiams: "Aš negaliu valdyti su tuo kongresu. Suorganizuokite karinę juntą." Bet ministrai jau te, kad Quadros dalyvaujas komunistų sąmokslu, todėl užkirtę kelią jo grįžimui į prezidento postą.

Pasiruošimai mobilizacijai

Sovietams tebedidinanti tarptautinė įtampa, JAV armijos vadovybė įsakė kelti tautinės gvardijos divizionams paskubinti apmokymą ir papildyti savo kadrus, kad jos būtų pasiruošusios mobilizacijai įsakymui. Tai paliečia apie 148,000 karių.

Paryžiuje, spaudos konferencijoje, Prancūzijos prezidentas De Gaulle paskelbė atsisaukimą į Vakarų pasaulį, kad jis rodytų tvirtą, pastovų ryžtingumą Berlyno krizėje prieš sovietinę totalitarizmo imperiją — jei prireiktų, panaudodamas ir jėgą.

Prezidentas De Gaulle siūlė, kad sąjungininkai atsakytų jėga prieš sovietų laivus ir lėktuvus ne tik pačiame Berlyne, bet ir visose pasaulio vietose, jei komunistai bandytų sukludyti orinį sąjungininkų susiekimą su Vakarų Berlynu. Ir jei tai vėstų į karą, — jis pabrėžė, — tai sovietai gautų tai, ko sąmoningai ieškojo.

Laukia naujų sovietų "žygių"

Tuo tarpu Vakarų valstybių sostinėse ruošiamas naujas griežtas įspėjimas Maskvai dėl galimų sovietų bandymų sukludyti sąjungininkų orinį trafiką į Vakarų Berlyną. Notos būsiančios Maskvai įteiktos dar šią savaitę.

Tai antras griežtas Vakarų atsikirtimas šį mėnesį į Maskvos priekabas, kad Vakarai neturį teisės naudoti orinius koridorius nekarinėms misijoms.

Vakarų Berlyno burmistras Willy Brandt įspėjo, kad Vakarai turį laukti naujų komunistų "žygių" per ateinančias dvi savaites. Jis smulkiau nenurodė, koki tie "žygiai" galį būti, bet pabrėžė, kad komunistų ataka Berlyne dar nėra baigta.

Šis jo pareiškimas atspindėjo vis didėjantį susirūpinimą vakariečių tarpe, kad komunistai ruošiasi nukirsti arba smarkiai suvaržyti Vakarų susisiekimą su Berlynu.

Adenaueris nesitiki karo

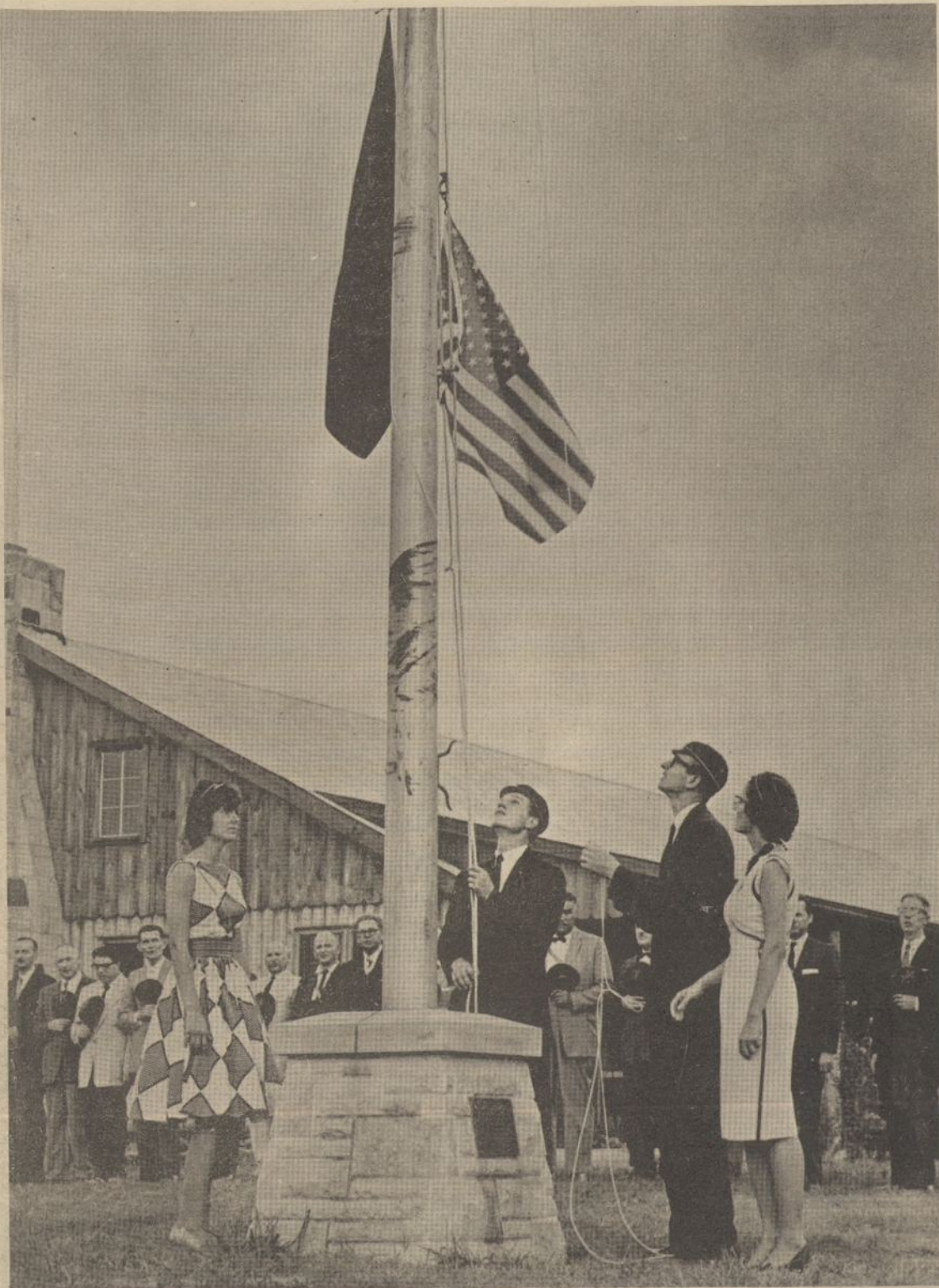
Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris pareiškė, kad, nors Bonn tebelaukianti dar didesnės įtampos Berlyne, bet karas dėl Berlyno nekils. Jis skatino, kad Rytai ir Vakarai sumažintų įtampą, pradėdami derybas, nors čia pat pastebėjo, kad jas sovietai jau apsunkino, uždarydami sektorių sienas Berlyne.

Belgrade pasibaigus neutralistų konferencijai, Indijos premjeras Nehru ir Ganos prezidentas Nkruma nuvyko į Maskvą, ragindami Chruščiovą greičiau pradėti derybas su prezidentu Kennedžiu, kad būtų išvengta karo pavojaus. Jų įteiktame laiške kviečiama derybomis išspręsti ne tik Berlyno, bet ir visas kitas problemas, kurios kelia pavojų pasaulio taikai.

Panašų neutralistų laišką prezidentui Kennedžiui įteiks Indonezijos ir Malio prezidentai Sukarno ir Modito Keita. Su jais prezidentas Kennedy susitiks greičiausiai rugsėjo 12 dieną.

Tuo tarpu sovietinės vyriausybės organas Izvestija atmetė prez. Kennedžio ir premjero Macmillano kvietimus susilaikyti nuo atominų bandymų atmosferoje, išvadindamas juos "nipokritiškais asaromis". Oficialaus sovietų vyriausybės atsakymo reikia laukti rugsėjo 9 d., nes ta data Vakarų notose nurodyta paskutiniu terminu atsakymui.

* AFGANISTANAS nutraukė diplomatinis santykius su Pakistanu, uždarydamas savo ambasadą Karačyje ir įsakydamas likviduoti Pakistano ambasadą

Praeitą sekmadienį paskutinį kartą buvo nuleistos Lietuvos ir JAV vėliavos Neo-Lithuania stovykloje prie Clevelando, į kurią buvo suvažiavęs pusšimtis korporantų iš New Yorko, Chicagos, Detroito, Clevelando ir kitų miestų. Paskutines dvi dienas stovykloje viešėjo korporacijos filisteriai, turėję čia atskirą suvažiavimą. Nuotraukoje stovyklos dalyviams išsirikiavus, paskutinį kartą nuleidžiamos vėliavos. Iš kairės stovi: Birutė Augustinavičiūtė, Rimas Mulokas, Gintas Saulius ir Dalė Gotceitienė. Vyt. Gedgaudo nuotrauka

TITO PRALAIMĖJO BELGRADO KONFERENCIJOJE

Belgrade pasibaigusi 25 neutralių valstybių konferencija, kaip iš rezoliucijų išryškėjo, baigėsi Indijos premjero Nehru laimėjimu ir konferencijos organizatoriaus, Jugoslavijos diktatoriaus Tito, pralaimėjimu.

Kaip NYT korespondentas M. S. Handler iš Belgrado praneša, jugoslavų komunistai dabar įtiršę ieško priežasčių, kas atsitiko su jų rūpestingai planuota strategija, kuri vietoj laukto triumfo diktatoriui Tito virto pralaimėjimo spąstais.

Kaip iš atidaromųjų diktatoriaus Tito ir Ganos prezidento Nkrumos kalbų aiškėjo, kon-

ferencija buvo planuota paversti Vakarų valstybių teismu ir pasmerkimu už visas dabartines tarptautines krizes ir pasaulio blogybes. Neutralistų grupė buvo norėta paversti "karo mašina" prieš Vakarus, ypač kaltinant Jungtines Valstybes, nuo kurių priklausęs pasaulio išlikimo klausimas, bet kurios, priešingai, siekiančios pasaulio sunaikinimo.

Vadinamieji aktyvistai siekė padiktuoti Vakarams politiką, kuri reikštų Berlyno ir Vokietijos atsisakymą, NATO organizacijos išskaidymą ir skubią jų įtakos likvidaciją Azijoje ir Afrikoje.

Bet tylusis Nehru, remiamas Burmos, Ceilono, Kipro ir JAR delegacijų, ne tik pademonstravo afrikiečiams ir arabams draugams savo politinę patirtį, bet ir sužlugdė aktyvistus taip, kad

jie rezoliucijas turėjo švelninti arba keisti. Kova buvo aštri, iš viešųjų sesijų nukelta į uždarius komitetų posėdžius, ir iš paskelbtų rezoliucijų tekstų aiškėja, kad pasiekta Vokietijos klausimo apėjimo, jį pamirint nieko nepareigojančiu punktu, paremtos Vakarų pozicijos nusiginklavimo su inspekcija ir kontrole klausimuose, o Jungtinių Tautų sekretoriato reorganizacijos klausimu priimta nieko konkretaus nesakanti formulė.

Būdinga, kad Indonezijos prezidentas Sukarno, pradėjęs aštriai tirada prieš imperialistus konferencijos pradžioje, vėliau pasitraukė į nuosaikų vaidmenį, ir jo reikalavimai, kad olandai perduotų Indonezijai Vakarų Iririano (Naujosios Gvinėjos) suverenumą, net nebuvo įtraukti į rezoliucijas.

Tuniso prez. Bourguiba grįžo iš Belgrado nelaukiant nusiteikęs ieškoti taikos su prancūzais: jis prabilo apie galimybes rasti išeitį iš Bizertos krizės derybomis su Paryžiumi.

Tito grupė pravedė į rezoliucijas Kubos reikalavimą, kad būtų likviduota JAV laivyno bazė Guantanamo, bet šis reikalavimas, reikia manyti, iššauks Washingtono reakciją, kuri neigiamai atsilieps tik pačiai Kubai.

Konferencijoje išryškėjo, kad dalis jos dalyvių buvo tikrai neutralūs — tai Indija, Burma, Ceilonas, Kipras ir galbūt Jungt. Arabų Respublika. Kiti buvo tik iš dalies neutralūs, o trečiąją grupę sudarė toki, kuriems neutralumo sąvoka reiškė maskuotą palankumą Maskvai.

Nehru, kaip atsimename, konferencijoje dalyvauti apsisprendė po ilgo delsimo. Vietoj jugoslavų planuoto triumfo vėliavnešio jis tapo to triumfo griovėju.

KAIREJE: Neo-Lithuania stovyklos dalyviai su svečiais paskutinę dieną, uždariant stovyklą.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

VELNIŠKOJI SUTARTIS (1)

Didysis pasiūlymas Krekliui

Prieš 22 metus pradėta II Pasaulinė karą, kurio pasėkoje sovietai pavergė Rytų Europą ir dabar gali kurstyti Berlyno krizę, atpalaidavo Hitlerio-Stalino suokalbį, visuotinai įprastas vadinti "velnišką sutartį". Tuos įvykius gana plačiai, pasinaudodamas pirmą kartą skelbiamais dokumentais, pavaizduoja William L. Schirer savo knygoje "Trečiojo Reicho iškilimas ir žlugimas", kurios per kelis mėnesius parduota daugiau, kaip pusė milijono egzempliorių. Čia pasinaudosime jos ištraukomis, liečiančiomis minėtą sutartį, atnešusią 22 metus trunkančią tragediją mūsų tėvynei.

Hitleris, 1939 metų pavasarį galutinai prisijungęs Čekoslovakiją, pradėjo ruošti Lenkijos užgrobitumui. Rugpjūčio 1 dieną Italijos užs. reik. min. Ciano kalbėjosi su vokiškuoju kolega Ribbentropu "jo" pilyje Fuschl prie Salzburgo, kurią Ribbentropas buvo pasivogęs iš vieno austrų monarchisto. Per vakarienę Ribbentropas painformavo italą, kad Hitlerio nutarimas užpulti Lenkiją esąs neatšaukiamas.

— Ribbentropai, — paklausė Ciano, — ko jūs norite: koridoriaus ar Danzigą?

— Ne, to mums jau nebe-pakanka, mes norime karo, — atsakė Ribbentropas, grubiai atmesdamas Ciano argumentus, kad politinio konflikto tada jau nebebūsią galima lokalizuoti, ir Vakarų demokratijos pradės karą Lenkijos užpuolimo atveju.

Šią likiminę sceną Ciano atsiminė ketveriais metais vėliau, Veronos kalėjimo 27-toje kameroje laukdamas savo sušaudymo.

"Telegramos iš Maskvos", kurios turinį Hitleris rug-

pjūčio 12 d. Obersalzburge išdėstė Italijos užsienio reikalų ministeriui Ciano, kilmė vis dar tebėra labai abejotina. Vokiečių archyvuose tokios telegramos iš Maskvos nėra.

Tiesą, Reicho pasiuntinys Maskvoje, grafas von der Schulenburg, rugpjūčio 12 dieną siuntė telegramą iš Maskvos, bet joje tik pasakojo apie britų ir prancūzų karinių misijų atvykimą į Maskvą ir tarp rusų bei svečių pasikeistus draugiškus sveikinimus.

Tačiau kalbos apie "telegramą", kuria Hitleris ir Ribbentropas taip ryškiai bandė paveikti ministerį Ciano, vis dėlto turėjo tam tikrą pagrindą. Rugpjūčio 12 iš Berlyno buvo pasiųstas pranešimas į Obersalzburgą, kuriame buvo atpa-sakojami tą dieną įvykusio rusų valdininko Astachovo pasitarimų su vokiečių pasiuntinybės patarėju Schnurre.

Astachovas pranešė Schnurrei, kad Molotovas esąs pasirodęs tartis vokiečių keliama klausimais, jų tarpe Lenkijos ir kitomis giminėmis politinėmis problemomis. Derybų vieta Sovietijos vyriausybė siūlanti Maskvą. Tačiau sovietai, kaip Astachovas leido suprasti, neturį reikalo skubėti.

"Toki pasitarimai", rašė Schnurre per Berlyną į Obersalzburgą nukreiptame pranešime, "galį būti vykdomi tik palaipsniui, arba, kaip čia buvo išsireikšta, etapais".

Puolimo terminas — rugsėjo 1

Bet Adolfas Hitleris negalėjo laukti "palaipsnių" derybų su Sovietija. Kaip jis jau išsigandusiam italų ministeriui Ciano buvo pranešęs, pats paskutinis terminas pulti Lenkiją esąs numatytas rugsėjo 1 dieną,

o dabar kalendorius rodė jau rugpjūčio vidurį. Norint anglų ir prancūzų derybas su rusais sėkmingai sabotuoti ir pačiam rasti bendrą kalbą su Stalinu — reikėjo veikti greitai: ne palaipsniui, bet staigiu šuoliu.

Pirmadienis, rugpjūčio 14, buvo kita lemiama diena. Tuo metu, kai Schulenburgas, kuris, kaip ir Ribbentropas, greičiausiai tada dar nebuvo išvestas į paslaptį, teberašė laišką ministerijos sekretoriui von Weizsäckeriui, Molotovą apibūdindamas "keistu žmogumi ir sunkiu charakteriu", ir pakartodamas savo įsitikinimą, "kad reikėtų vengti kiekvieno perskubaus žingsnio mūsų santykiuose su Sovietų Sąjunga" — iš Berlyno buvo išsiųsta vadinamoji "Citissime" telegrama.

Ji buvo paruošta dar Fuschlyje tebesančio Ribbentropo, o iš užsienio reikalų ministerijos išsiųsta 22:53 valandą. Joje Schulenburgui buvo įsakoma ap-lankyti Molotovą ir telegramoje išdėstyti "instrukcijas perduoti ne raštu, bet perskaityti žodžiu."

Hitleris žada viską

Tuo Hitleris pagaliau padarė savo didįjį pasiūlymą. Vokiečių-rusų santykiai, išvedžiojo Ribbentropas, "pasielk istorinio posūkio punktą... Realių interesų priešingumų tarp Vokietijos ir Rusijos nėra... Abiems kraštams anksčiau gerai sekėsi, kai jie buvo draugai, ir blogai, kai jie buvo priešai.

Anglų politikos iššauktas vokiečių lenkų santykių pa-astėjimas, — išvedžiojo Ribbentropas toliau, — bei anglų vedamas karo kurstymas ir su juo susijusios pastangos sudarinėti sutartis reikalauja skubaus vokiečių-rusų santykių išsiaiškinimo. Priešingu atveju, reikalai galėtų... pakrypti tokiu keliu, kuris abiem vyriausybėms nukirstų galimybę vėl atstatyti vokiečių-rusų draugystę ir tuo pačiu išsiaiškinti teritorinius Rytų Europos klausimus. Todėl abiejų kraštų vyriausybės neturi leisti reikalams vystytis laisvai, o tinkamu momentu griebtis juos tvarkyti. Būtu pragaištinga, jei abipusis koncepcijų ir pažiūrų nesupratimas šias dvi tautas galutinai išskirtų.

Sovietinėje vyriausybėje, kaip mums pranešama, taip pat esama noro išsiaiškinti vokiečių-rusų santykius. Bet, iš ligšiolinės patirties žinant, kad aiškinimasis per diplomatinis kanalus būtų lėtas,

aš esu pasirodęs trumpai aplankyti Maskvą ir fiurerio vardu išdėstyti ponui Stalinui fiurerio pažiūras.

Tik tokiu tiesiogiu išsikalbėjimu, kaip aš suprantu, galima pasiekti permaitinimą, padedant pagrindą galutinai vakiečių-rusų santykių nušvarinimui".

"Baltija, Pabaltijus ir t.t."

Britų užsienio reikalų ministeris lordas Halifaxas nebuvo pasirodęs vykdyti Maskvą, o vokiečių užsienio reikalų ministeris — ne tik pasirodęs, bet ir siekęs; tas kontrastas, kaip vokiečiai teisingai spėjo, nieku nepasitikinčiam diktatoriui Stalinui padarė didelį įspūdį. Vokiečiai suprato, kaip svarbu, kad rusų diktatorių tuoj pat sužinotų apie telegramą. Todėl Ribben-

Neutralistų konferencijos Belgrade proga Vakarų spaudoje pasirodė pranešimų, kurie, jei tikri, išryškina priežastis, verčiančias Chruščiovą aštrinti tarptautines krizes Berlyne ir kitur. Esą, vienas iš geriausiai informuotų Rytų Europos šaltinių nurodęs, kad tam tikri pavojingi faktoriai sovietinėje sistemoje tiesiogiai lėmė įvykius, kurie iššaukė Berlyno krizę ir sovietų apsisprendimą atnaujinti branduolinius bandymus.

Šaltinio nesą galima identifikuoti dėl jo užimamos pozicijos. Bet jo informacijos šnešė šviesos, kai kurių vyriausybės veiksmų, įskaitant Jugoslaviją, kuri pastaruoju metu ryškiau remia Kremliaus maneversus.

Prezidento Tito kalba neutralistų konferencijoje iššaukė aštrią Vakarų stebėtojų ir diplomatų reakciją. Toje kalboje Tito sudarė įspūdį, kad jis suprantas ir pateisinąs Chruščiovo apsisprendimą atnaujinti branduolinius bandymus.

Jugoslavijos diktatoriaus paskelbta Berlyno ir Vokietijos problemų analizė, nusiginklavimo klausimas ir visa taikos koegzistencijos koncepcija Vakarų stebėtojų ir diplomatams gyvai priminė Chruščiovo skelbtas ty pačių problemų analizes.

Rūpestingai apsvaistydamas kiekvieną žodį, tas Rytų Europos valdininkas, aptardamas situaciją Sovietijoje, pareiškė:

"Sovietų Sąjungoje šiandien vyksta procesas, kuris gali sukurti sąlygas karinei klinkai iškilti."

Jis priminė tai keletą kartų, bet iš jo pareiškimų dar nebuvo galima susidaryti išvados, kad toji karinė klinka Sovietijoje jau esanti organizuota. Paklaustas, ar esama aiškiai identifikuojamų karinių figūrų, kurios galėtų suorganizuoti tokią klinką, Rytų Europos valdininkas atsakė, kad dar esą peranksti apie tai kalbėti.

Bet pridūrė, kad būtinai reikią atkreipti dėmesį į jėgų vystymąsi Sovietijoje, nes tai sudarą procesą, kuris, jei ir toliau vystysis ta kryptimi, sudarys sąlygas, iš kurių karinė grupė galinti iškilti.

tropas dar "pridūrė":

"Priskiriu daug reikšmės, kad (šios instrukcijos) galimai tiksliau pasiektų poną Staliną ir įgaliojams tamsą per Molotovą tuoju siekti audiencijos pas poną Staliną, kad šį svarbų pranešimą galėtum pats jam perduoti. Pasitarus su Molotovu, siekti skubaus mano vizito pas Staliną".

Ribbentropo pasiūlymas turėjo veik nepasleptą kablūką, kurį, kaip vokiečiai pagrįstai tikėjo, Kremlius turėsias griebti. Pakartotinai pabrėžiant, kad "tarp Baltijos ir Juodosios jūros nėra klausimų, kurie negalėtų būti išspresiti abiejų kraštų pasitenkinimui", Ribbentropas dar ir atskirai išvardijo tuos klausimus: "Baltija, Pabaltijus, Lenkija, Pietryčiai ir t.t."

Paskui jis dar pridūrė ir apie reikalingumą "kartu išsiaiškinti ir teritorinius Rytų Europos klausimus".

Taigi, Vokietija buvo pasirodusi su Sovietija dalintis Rytų Europą, kitų kraštų tarpe ir Lenkiją. Tai buvo pasiūlymas, kurio negalėjo žadėti nei Prancūzija, nei Anglija. Dar svarbiau: jos nebūtų galėjusios išpildyti, jei ir būtų galėjusios pažadėti.

Išsiuntus telegramą, Hitleris, jau matyt tikėdamasis, kad pasiūlymai nebus atmesti, dar tą pačią dieną sušaukė savo karinius vadus, kad jiems išdėstyty savo karo planus ir perspektyvas.

(Bus daugiau)

KYLANTI SOVIETIJOS OPOZICIJA SKATINA CHRUŠČIOVA AŠTRINTI BERLYNO KRIZĘ

Paklaustas, ar esama didelio branduolinio arsenalo, kuris galėtų sovietinę karininką padaryti nauju jėgos faktorium sovietų valstybėje, šaltinis atsakė, kad tai nesą aišku. Bet branduolinis arsenalas galbūt padės išsivystyti tam procesui, — pridūrė jis.

Tais sumetimais, kaip tikino šaltinis, esą būtina šiuo metu remti Chruščiovą, nes jo pozicijų silpnėjimas galėtų paskubinti karinės grupės kilmą.

Chruščiovą, kaip tikino šaltinis, Sovietijos komunistų partija ir vyriausybė spaudžianti nuo 1958 metų, kada jis pirmą kartą pagrąsino pasirašysiąs separatine taikos sutartį su Rytų Vokietija. Vakarai tada Chruščiovo paskelbtą pareiškimą suprato, kaip šešių mėnesių ultimatumą.

Kai praėjo šeši mėnesiai ir nieko neatsitiko, Chruščiovas tapo vis didėjančios kritikos taikiniu įvairiuose sovietinės komunistų partijos sluoksniuose. Jie kaltino jį silpnumu, nepajėgimu pravesti sovietinių užmačių Berlyne ir Vokietijoje dėl griežtos Vakarų opozicijos. Kinijos komunistai taip pat pradėjo vis aštriau kritikuoti Chruščiovo taikos koegzistencijos doktriną.

Tas Rytų Europos valdininkas pareiškė, kad būtų didelė klaida tą ar kitą sovietų komunistų par-

tijos prezidiumo ar centro komiteto narį laikyti asmeniniu Chruščiovo varžovu, asmeniniais sumetimais reiškančiu kritika. Kritika, kaip jis pabrėžė, kylanti iš bendro partijos opinijos klimato, o partijos sluoksniuose esąs plačiai paplitęs įsitikinimas, kad Chruščiovas pasirodęs silpnas Berlyno, Vokietijos ir nusiginklavimo klausimuose.

Tos pastabos kelia įspūdį, kad Chruščiovas buvęs verčiamas įtikinti partiją ir kariškius, jog jis nebija rizikos, kai ji esanti reikalinga, ir sugebąs problemas traktuoti teisingai.

Tas šaltinis įspėjo susilaikyti nuo prielaidų, kad jėgų varžybos Sovietijoje kilusios grynai iš vidinių sunkumų. Jo tikinimu, tą procesą iššaukė vien tik išoriniai klausimai, kuriuose Chruščiovo politika ir metodai nepatenkino partijos.

Išskeldamas tas aplinkybes, šaltinis nurodė, kad dabar esąs būtinas tarptautinės įtampos atslūgis. Jis tikės, kad derybos dėl Berlyno ar Vokietijos labai netolimoje ateityje būtų nesėkmingos, nes įtampa esanti perdidė. Jo nuomone, pirma turės atėiti atvėsimos periodas, kad bet kokios derybos būtų pradėtos su pasisekimo viltimi.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

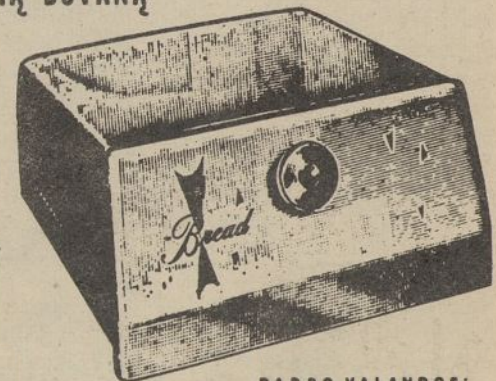
2515 West 69 St. Marquette Parke
SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKAS
Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!
TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likerai	5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

dovanos taupytojams

PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU
DUODAME ŠIĄ DOVANĄ

KAS DU MĖN.
DUODAMOS
VIS NAUJOS
DOVANOS.

5 1/4%

mokame už
legalios
taupmonas!

DARBO VALANDOS:

pirm. 9 iki 5 v. v.
antr. 9 iki 5 v. v.
trečiad. — uždaryta
ketv. 9 iki 5 v. v.
penkt. 9 iki 5 v. v.
šešt. 9 iki 1 v. p.p.

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vadovas

ST. ANTHONY SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL./BI 2-1397, TO 3-8131

SOVIETŲ BAZĖS UŽSIENIUOSE

Jas nurodo C. L. Sulzbergeris, NYT

Chruščiovas be atvangos rėkauja prieš Amerikos karines bazes už Amerikos ribų. Amerikiečiai tik kada nekada, ir vis labai nedrąsiai, primena, kad Chruščiovas pats gi laiko savo karines bazes visoje Vidurinėje Europoje. Tačiau ne tik sovietininkai, bet ir "neutralistai" į tai užmerkia akis ir užsikemša ausis. Mat, "nepatogu" tokį priekaištą daryti "taikos gynėjams". Net ir Belgrade susirinkę "neutralistai" ragino panaikinti visas Amerikos karines bazes užsieniuose (įskaitant laivyno bazę Kuboje), bet neužsiminė apie sovietines divizijas Vokietijoje, Lenkijoje, Vengrijoje ir kt.

C. L. Sulzbergeris (tas pats, kuris bandė siūlyti Pabaltijo inkorporacijos pripažinimą mainais už Berlyno palikimą ramybės) NYT rugsėjo 6 d. nurodo daugybę kitokių sovietinių bazių laikomų kiekviename pasaulio užkampyje. Jis sako:

"Rusai uždarė laikurias savo karines bazes užsieniuose, kaip Porkkala Suomijoje ir Sasena Albanijoje (bazių Europos centre ir jis nemini). Bet rusai niekur neuždarė savo psichologinio karo bazių. Tos bazės yra komunistų partijos narveliai, vieši ar slapsti, išbarstyti visame pasaulyje."

"Šiandien vargu ar yra kraštas, kuriame nebūtų bent komunistų partijos branduolio, Suzanne Labin (Siuzan Labén), rūpestinga to klausimo tyrinėtoja, rašo Prancūzijos Krašto Apsaugos Apžvalgoje: "Ji yra tarp eskimų, tarp tuaregų, Jungtinėse Valstybėse, ar Bečuanė. Kai kur komunistų partija turi milijonus

narių, kitur tik saujelę, bet ta saujelė griežtai organizuota". Už paties marksistinio bloko ribų masinės partijos yra septyniuose kraštuose: Prancūzijoje, Italijoje, Suomijoje, Indijoje, Indonezijoje, Kuboje ir Irake. Ne tokios tvirtos, bet reikšmingos partijos yra dar dvidešimts dviejuose kraštuose, ir kitur legalios ar nelegalios grupės."

"P. Labin skaičiuoja, kad nekomunistinėse šalyse yra apie 6,000,000 kovojančių komunistų. Mes galim ramintis, kad kai kurie yra susiskaldę dėl schizmos marksistiniame bloke, ypač dėl Chruščiovo -- Mao nesupratimų. Bet visi jie veikia prieš mus. Mūsų karinės bazės pasirengusios veikti ginklinio karo metu. Bet komunistų bazės veikia visą laiką psichologiniame kare. Dieną ir naktį jų apginklavimas papildomas šūkais, atšaukimais, instrukcijomis, lėšomis ir agentais... Tai yra karas, kuriame mes dar neišmokome kaip reikiant kovoti. Juokinga vien tik kaltinti rusus už gabią propagandą to, ką jie laiko teisinga. Tai yra mesianistinis dėsniš. Mes vis dar nesugebame arba apibrėžti savo idėjas, ar pateikti jas aiškiai suprantamas tiems, kam norime įsiteikti"... Beje, šiuo metu vėl prisiminė 1920 metų Lenino pranašystę: "Po penketo dešimčių metų armijos nebeturės didelės reikšmės. Mes dar prieš karą būsime tiek pagrauzę savo priešus, kad jie nebepajęs užvesti karo mašinos, kai prireiks."

Autorius tačiau neiškelia joms idėjos, ką gi reikėtų daryti dėl tų sovietinių užsieninių "bazių".

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Perkūnijos ir pragiedruliai

Berlynas, Bizerta, Brazilija, Belgradas ir, pagaliau, Branduolinių Bombų Bandymai — štai vartinė perkūniškai grėsmingų "bumbėjimų", kurių nerimastingai sukluso pasaulis. Bet, nors grūmuojantieji debesys vis dar daugiau tebesitelkia, negu skirstosi, vis dėlto jų tarpe pasirodė ir priegiedrulių.

Vienas toks pragiedrulys nedrąsiai šypstelėjo net iš Belgrado, kur buvo susirinkę "neutralistai", savo "neutralume" visada palankesni Maskvai ir priešiškesni Washingtonui. Maskvos nutarimas vėl bandyti branduolines bombas, lyg tyčia, paskelbtas "neutralistams" besusirenkant, buvo tikra staigmena pasirengusiems priekaištauti kaip tik Washingtonui, o ne Maskvai dėl branduolinio karo pavojaus netramdymo. Žinoma, "neutralistai" nesirijo sukelti nei dalelės to triukšmo, kokį jie tikriausiai būtų sukėlę, jei toks nutarimas būtų pasigirdęs iš Washingtono. Bet jis vis dėlto nepajėgė paslėpti bent savo nusivylimo maskviniu "taikos apaštalu". Ir jie tikrai nebesurado pagrindo Washingtonui pasmerkti. Tiesa, jie nesugalvojo nieko originalaus, kaip tik pasiūlyti, kad Kennedys vėl susitiktų su Chruščiovu ir tartųsi dėl branduolinių sprogdimų sustabdymo. Patys siūlytojai greičiausia supranta, kad tuo jie nesustabdyd Maskvos nutarimo. Ypač, kai nutarimas jau sudundėjo ne tik žodžiais, bet ir net trimis sprogimais, nespėjus ramintojams net iš Belgrado išsiskirstyti. Bet tas žodinis sprogdimų tramdymas, koks jis bebūtų mandagiai neutralus, vistiek turėjo būti nukreiptas Chruščiovo, ne Kennedžio adresu. "Neutralistų" neutralumas jei dar ir nepalinko Washingtono pusėn, tai bent pasitraukė kiek toliau nuo Maskvos, arčiau prie tikrai neutralaus vidurio.

Net ir Jungtinių Tautų Organizacijos sekretariato klausimu "neutralistai" susilaikė nuo perėmimo tokio plano, kurį anuomet Chruščiovas yra pasiūlęs. Jų rezoliucija skatina tik susirūpinti sekretariato perorganizavimą, bet konkretaus plano jie nepasiūlė, palikdami atvirą galimybę tartis.

Bizertoje perkūnija aptilo, nors debesys ir neišsisklaidė. Pragiedrulys labai siauras: De Gaulle (De Gollis) sutinka tartis tik dėl sugrąžinimo tos pačios padėties, kokia buvo prieš tunisiečių "paraginimą" prancūzams išsikraustyti. Dėl Bizertos laivyno bazės apleidimo De Gaulle nesutinka net kalbėtis, "kol tebėra tokia įtempta padėtis". Vis dėlto, tai yra ženklas, kad palankesnė aplinkybė ir dėl to bus galima kalbėtis... Užtat De Gaulle vėl nemaloniai nustebino nenuolaidžiusius prancūzus, bet pašviesino susitarimo viltis Alžirijoje, siūlydamas pripažinti būsimos nepriklausomos Alžirijos suverenumą Sacharoje, jei Alžirija sutiks draugingai bendradarbiauti su Prancūzija ir pripažinti Prancūzijos interesus Sacharoje, išplaukiančius iš to fakto, kad prancūzų rūpesčiu, nusimanytu, technika ir lėšomis Sacharoje surasta vertingų gamtos išteklių (žibalo ir dujų).

Tiesa, alžiriečių priešaky stoji naujas vadas, griežtesnis už Ferratą Abasą, toliau linkęs į "neutralizmą". Todėl net ir Sacharos "dovana" nelengvai patrauks Alžiriją tapti "antrąja Tunisija", nuoširdžiai draugiinga buvusiai metropolijai. Ypač, kad ir su sklandžiai bendradarbiausiais Tunisija ką tik tapo taip nemaloniai susipykta... Bet pasilymas neginėty Alžirijos suverenumo teisių Sacharoje, — drąsus pasiūlymas, turint galvoje prancūzų nusiteikimus — vis tiek yra ryškus pragiedrulys toje auringoje vietoje.

Ir Kongas, tas didžiausias audrų židyns Afrikoje, atrodo, ne tik aprimo, bet ir gerokai apsitvarkė, ir net Maskvos globotasis Gizenga, atrodo, bus tapęs "padoriu neutralistu", o Kongo premjeras net drįso (drauge su Nasseru) pasipiktinti pastaruoju sovietinės valdžios pasiūlymu ir pakalbėjo apie Vokietijos apsisprendimo teisę.

Brazilijoje pasiektasis kompromisas dėl prezidento pareigų irgi greičiausia bus atitolinęs ne tik katastrofą, bet ir Brazilijos nuslinkimą į prosovietinių "neutralistų" eiles. Chruščiovo nervų sprogimas branduolinėmis bombomis ir čia, be abejo, bus turėjęs savo įtakos.

Net pastaruoju metu mūsų tarpe pagarsėjęs C. L. Sulzbergeris parašė gana blaivų straipsnį apie tikrąsias sovietines bazes" užsienioose, o tai irgi reiškinys, kuris rodo, kad Chruščiovas su savo bombomis daug ką pažadino iš apgaulingų iliuzijų.

DĖL BALFO PIRMININKO
FOTOGRAFIJŲ

Dirvos 99 nr. V. J. iš Clevelando pabara ir Balfio įstaigą ir patį Balfio pirmininką kan. J. Končią dėl fotografijų spau-

doje, kurioms trūko tikslesnio paaiškinimo ir dalyvių (senų, lyginių) pavardžių.

Šis trūkumas Balfio centre buvo laiku pastebėtas, tačiau pirmininkas pavardžių neprisiminė. Norint pavarde surasti, reikėjo tas fotografijas siųsti Vokietijon išsiaiškinti. Po ilgesnio laiko tos fotografijos būtų nustosios savo vertės ir aktualumo, todėl jas išsiuntėm taip, kaip galėjom tuo metu.

Mano asmeninė kaltė, kad nors po fotografija iš Muencheno Balfio įstaigos neišvardinau esančių dalyvių, įstaigos tarnautojų, nors ne visus juos pažįstu. Aš

Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentai ir svečiai po viešojo literatūrinio seminario. Iš kairės: D. Indreikaitė, lekt. D. Velička, J. Račkauskas, Šimkienė.

LITUANISTINĖS LITERATŪROS POSŪKIS

D. Veličkos Lietuvių Literatūros II daliai pasirodžius

J. GRABAUSKAS

Pats "Lietuvių Literatūros" II d. tekstas suskirstytas į 12 skyrių, nekalbant apie įvadą knygos pradžioje ir priedą -- pabaigoje. Veikalo suskirstymas gal ir liktų skirstymu, jei jo nebūtų ėmėsis D. Velička. Žemaitiško užsispyrimo kupinas autorius šį

Lietuvos autorius, pirmoji lietuviška knyga); 3 skyrius: Pasaulietinės literatūros pirmtakai (Šulcas, Šimelpenis, Donelaitis); 4 skyrius: Lietuviškasis sąjūdis (Vilniaus universitetas); 5 skyrius: Lietuviškojo sąjūdžio vadai (visa eilė rašytojų nuo D. Poškos iki M. Valančiaus, A. Baranausko); 6 skyrius: spaudos draudimas; 7 skyrius: Knyg-

D. Velička viešojo literatūrinio seminario (1961 m. birželio 10) metu Pedagoginiame Lituanistikos Institute.

visų darbų nuobodžiausiąjį taip sugaivalino ir susistemino, kad skaitytojas patraukiamas jau paties veikalo apipavidalinimo, nes pajunta lietuvių tautos dinaminio į laisvę veržlumo kelis amžius trukusį ryšį ir priežastingumą.

Šių eilučių autorius savo metu turėjo laimės mokytis pas garbius lietuvių literatūros mokytojus: M. Skardžiūviene, J. Petruilį ir J. Ambrazevičių. Jie visi buvo puikūs to dalyko dėstytojai, tačiau lietuvių tautosakos už širdies tveriąs grožis buvo pirmą kartą pajustas iš J. Ambrazevičiaus lūpų. O šį sykį D. Velička pirmą kartą atvėrė akis ir padirgino tautinio išdidumo jausmus, parodydamas, kad nuo Lietuvos Metrikos iki "Aušros" ir kiek vėliau kūrė rašytojai nebuvo atsitiktinumas, o tik organinė lietuvių tautos patvarumo priežastis.

Kad čia pareikštoji mintis neatrodytų tuščia autoriui pagyra, teludija žemiau duodama trumpa veikalo sandaros apžvalga. Ji yra tokia: Įvadas (rašytinis literatūra, tautosaka); 1 skyrius: Raštijos pradžia Lietuvoje (atsiradimo sąlygos, raštija svetimomis kalbomis, Lietuvos Metrika ir t.t.); 2 skyrius: Lietuviškojo rašto pradiškiai (M,

tojui palieka didingą, majestotišką įspūdį, tokį, kokį jis patiria, sudužus paskutiniems Handelio "ALELIUJA" akordams už šventaisiais apstatytų vitražuotos katedros skliautų. Šia prasme "Lietuvių Literatūros" II dalis palieka mokomojo vadovėlio ribas ir tampa tautinio auklėjimo ir grūdinimo priemone.

Veikalo sandaros vientisumas ir aprašomų įvykių priežastingumas autoriui pavyko taip puikiai, kad skaitytojo vaizduotėje lieka grafiškas, staigiai kylančios kreivės, o ne koordinatų sistemoje atskirų taškų, įspūdis. Tuo šis veikalas skiriasi nuo jam panašiųjų ir, lyg švyturys, rodo kitiems kelią.

2. METODO PATRAUKLUMAS

Kokių priemonių griebiasi D. Velička, taip sėkmingai skaitytoją pačiupdamas ir jo jau nepaleisdamas iki paskutinio puslapio?

Be minėtojo sistemingumo, organinio ryšio, žodžio atsiėjimo, šių eilučių autorius pastebėjo dar ir kitų pasikartojančių priemonių. Jos yra: a) dėstomo epizodo konkretinimas, susiejant jį su praeitimi ir nurodant ateityje jo pasireiškusių įtaką, b) rašytojų epochinės perspektyvon pastatymas ir c) lietuvių tautos prometėjimo iškelimas. Kitaip sakant, D. Velička nekalka tuščiai, bet, ką sako, remia vienu, kitu ar keletu aukščiau minimų motyvų. Todėl kiekvieno epizodo pabaigoje skaitytojas gali tik pasakyti: "Sine qua non" -- be šito nei! Viskas čia taip planingai apgalvota, išryškinta, susieta.

Kitą kartą trumpai žvilgtelėsimė kiekvieną autoriaus pavaiztą priemonę skaitytojų prie knygos prižiūri.

(Pabaiga kitam numerijje)

BOSTON

Baigėm trėmimų 20-čio vaju

Apie du mėnesius trukęs Trėmimų 20-čio vaju, surengtas BALFo 17 skyriaus, rugpjūčio pirmom dienom baigtas. Tikėtasi Sibiro tremty ir kitur kenčiančiam lietuviui surinkti nors du tūkstančius dolerių, bet surinkta tik vienas tūkstantis ir trisdešimt septyni (1037.00) doleriai. Išlaidų susidarė 137.00 doleriai, tai BALFo Centrai pasiūsta 900.00 dolerių.

Trėmimų 20-čio vajuos Komitetas būtų laimingas pranešti stambesnes sumas, deja, daugelis tautiečių Bostone jo raginimų ir prašymų neišgirdo. Pasivėlinančios aukos, kurių ir dabar viena kita dar ateina, nutarta palikti BALFo 17 skyriaus kasoje. Jeigu tokių aukų susidarytų daugiau, tai papildoma suma BALFo Centrai bus pasiūsta atskirai.

Surinkti pinigai, nors nėra dideli, paliudijo, kad Bostone dar yra gausus būrys lietuvių, kurie giliai atjaučia sergantį, ištremtą ar į kitokias nelaimes patekusių tautietį. Trėmimų 20-čio vajuos komitetas jiems visiems, parėmusiems vaju didesnę ar mažesnę auką, reiškia didelę ir nuoširdžią padėką. Komitetas dėkoja visiems talkininkams Bostone, o taip pat mūsų spaudai, padėjusiai vaju garsinti atskirais rašiniais, ir prašo ją ištaisai paskelbti aukotojų sąrašą.

Dar sykį dėkojam visiems už aukas bei talką ir reiškiame pagarbą.

Trėmimų 20-čio Vajuos
Komitetas Bostone

Kas Dirvos neskaito
— daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

I stovyklą atsilankę svečiai stebi skautų pasirodymą.

S. Dabkaus nuotrauka

KANADOS LIETUVIAI SKAUTAI STOVYKLAUJA

Paskutinis laužas 'Palangos' stovykloje

Nors ir toliausiai gyvendami nuo mūsų tėvų žemės ir mūsų tėvynės Lietuvos, mes ją vis prisimename. Jinai visuomet yra gyva mūsų širdyse ir visuomet yra rytojaus didžiųjų užsimojimų skatintoja, o kartu ir neišsenkantis mūsų dvasinės stiprybės šaltinis. Jinai yra šiame pasaulyje mūsų brangiausias turtas, kurio ilginės. Tą savo ilgę, kur bebūtume, ar tremtyje už spygliuotų vielių, ar svečioje Kanados žemėje, visur jos brangų vardą įpiname į savo dienos darbų programas.

Šiandien jinai yra beteisę, pavergta ir persekiojama kencija, tačiau jos kančia yra pasidariusi visų lietuvių kančia. Jos netekimas primena mums kadaise pasakotą motutės pasaką apie paskendusią pilį ir karalaitę laukiančio išvadotojo iš devyngalvio slibino nagų. Ir kaip žinome, kad visuomet ir visuomet toji pasaka baigdavosi slibino nugalėjimu ir karalaitės išvadavimu. Visuomet atsiradavo pasiryžusių jaunuolių, kurie ėjo iš arti ir toli, jie aukojosi, kad būtų pasiektas užsibrėžtas tikslas. Tai buvo nemenkas uždavinys, reikėjo nemaža energijos ir ištvermės, kad nugalėjus pačias sunkiausias kliūtis siekiant šio taip didingo tikslo.

Slibinas, kuris laiko pavergęs mūsų tėvynę, yra realus slibinas ir daug kartų baisešnis už aną devyngalvį pasakojamą. Tačiau ir jo galia turi savo

ribas. Laikui bėgant, atsiranda gudresnių ir stipresnių, kurie nugalį tokias pabaissas.

Aplankius skautų bendrą stovyklą Naujojoje Wasagoje prie Georgiano įlankos teko įsitikinti jų pasirinkto kelio teisingumą, nes jis ėjo ten, kur susibėga visi lietuviški reikalai. Jų ryžtu, bendru darbu ir pasiektais laimėjimais tikrai buvo galima pasigėrėti.

Stovykloje ypatingas dėmesys buvo kreipiamas į dvasinių ryšių stiprinimą su tėvyne. Jau pats stovyklos pavadinimas Palangos vardu yra gana prasmingas ir vykusiai parinktas. Ties tuo pavadinimu, tik, visi bent trumpai apsisotojo ir savo mintis nukėlė į mūsų gražųjį pajūrį. O prisiminti jį, Baltijos jūrą gintarų lobius slepiančią, žvelgti į neužmatomas vandens platumas ir

Palangos skautų stovyklos vadovai. Iš kairės: Sipelytė, Kalinauskas, Rušas, Mockus, Tėv. S. Kulbis J. S., Skrinskas, Sakienė, Skrinskaitė.

S. Dabkaus nuotrauka

Skautų Aido redaktorius Č. Sinkevičius savo dukrai Astai aiškina stovyklos įrašo "Lietuviais esame mes gimę..." prasmę.

S. Dabkaus nuotrauka

Grupė vyr. skautų ir skaučių stovyklavusių Palangos stovykloje.

S. Dabkaus nuotrauka

stovyklautojų pareiškimus, prabėgęs nepaprastai greitai. Paskutinis šeštadienis, paskutinis laužas; o jau sekmadienį kas į Hamiltoną, kas į Niagarą ir kitas pietų Ontario vietas išsivažinėjo. Buvo stovyklautojų ir iš JAV -- Rochesterio ir Bufalo.

Paskutinis šeštadienis skautų stovykloje buvo išskirtinas iš kitų savaitės dienų. Stovyklautojai nujausdami, kad tą dieną suvažiuos jų tėveliai, o prie jų dar prisidės nemaža svečių, besidominčių skautiškojo gyvenimo, tai stiprokai susitempė, kad geriau jų pasirodymai išeitų. Kone visą dieną, nuliūdami nuo bendrų įpareigojimų, susispietę būreliais ruošėsi laužui.

Ir tikrai neapsiriko. Vėliavos nuleidimo iškilmingose ceremonijose ir prie laužo susirinko gražus būrys lietuviškos visuomenės. Dar prieš vėliavos nuleidimą buvo perskaityta viršininkų įsakymai, kuriais buvo pakeliami iš žemesnio į aukštesnį patyrimo laipsnį. O už nuopelnus skautiškai veiklai G. Karasiejūtė apdovanota tėvynės dukters žymeniu.

Tuojaun po vėliavos nuleidimo, šalimais esančioj dauboj suliepsnojo paskutinis Palangos skautų stovyklos laužas, kurį pravedė Dalia Skrinskaitė talkininkaujant K. Butūrai. Tai bene buvo pati įdomiausia dalis. Įvairūs pasirodymai, o po jų dainos skambėjo iki vėlyvos nakties.

Sekmadienį įprastu laiku vėliavos pakėlimas pasiruošimas kelionei, pamaldos ir tuojaun po jų, nelaukiant vakaro, išsirikuoja kolonos ir eina nuleisti vėliavos. Čia perskaitomas vir-

S. Velyvytė, G. Rinkūnaitė ir D. Tamašauskaitė davusios stovykloj vyr. skautės įžodį.

S. Dabkaus nuotrauka

PASIŠNEKĖJIMAI

DAINIUS DAINIŪNAS

Dievuli, kaip smagu šnekėtis
tyliais gegužės vakarais!
Krūmokšnis aukštas, išsiskėtęs,
virš jo – dangus ir pazarai.

Sakai, sakai – gal šimtą žodžių,
bet nerandi tikriausio.
Naktis, juodus nasrus pražiodžius,
praris jausmus gražiausius.

Žmoneliai, kaip smagu šnekėti
prie žalio stalo prakalbų!
Aplinkui vėliavos, portretai,
o salėj du šimtai galvų.

Šneki, šneki... Minutės lekia,
tarytum guided missile...
Apsidairai, o salėj miega
nulinkę galvos visos.

Piliečiai, kaip ilgai mes šnekam
sunkias pasaulio problemas,
kol šimtagalvis smakas
paglemš ir nusineš

mažus ir didelius – visus.
Tada pabaigsime šnekėti,
nes visame plačiausiam sviete
problemų nebebus.

Šnekėjomės Ženevoj,
šnekėjomės Niujorke,
dabar ir vėl kažkur šnekėsime,
kodėl Berlynas verkia.

Bus vėliavos ir žalias stalas,
bus žodžiai, dideli, apvalūs,
daug gražbylystės ir didybės,
tikrai... nebus teisybės.

Jinai stovės už durų,
kaip koks pamestinukas...
O posėdžiuose žodžių jūra
verpetais sukas.

O ten, suskaldytam Berlyne,
stovės siena gėdinga,
ir niekam nerūpės,
kiek nušautų žmonių kanaluos dingo.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

P.B.

LIETUVIŲ FUNDACIJOS AMERIKOJE REIKALU

Lygiai prieš metus, 1960 m. rugsėjo mėn. L. B. Tarybos suvažiavime Chicagoje, patiekiau Ekonominės Tarybos vardu Lietuvių Fondo statuto projektus. Pirmas projektas lietuvių didelės apimties, globalinį fondą, inkorporuotą instituciją, teisiškai nuo Bendruomenės nepriklausomą, bet praktiškai, Bendruomenės organų valdomą ir kontroliuojamą. Tą projektą referavau ir siūliau priimti.

Antras projektas, tai pagal Centro Valdybos pageidavimą, Geležinio Fondo trusto sutarties projektas, apibūdinąs Bendruomenės fondo santykį su jos organais ir su aukotojais.

Po ilgų diskusijų, dažniausiai tarp Dr. A. Nasvyčio ir manęs, Amerikos Lietuvių Bendruomenės Taryba pasisakė prieš didįjį Lietuvių Fondą ir už Bendruomenės Centro Valdybos remiamą "siauresnį" Geležinį Fondą.

Bendruomenės Centro Valdyba padarė klaidą, kad po suvažiavimo nepaskelbė viešai spaudoje statuto projektų ir dėl jų diskusijų protokolo nuorašų. Būtu pati visuomenė pasisakiusi ar už vieną ar už kitą fondą ir būtų sutauta išsiaiškinti metalo brangaus laiko.

Dabar vėl turime spaudoje paskelbtą fondo statuto projektą.

Palyginus jį su Ekon. Tarybos projektu, niekuo jis ne geresnis už pirmąjį. Tas buvo daugiau logiškesnis, labiau pergalvotas ir tiksliau suredaguotas.

Šitam rašinyje, svarstydamas fondo tikslų, teisinės formos ir jo santykio su Bendruomene klausimą, lyginsiu mano fondo siūlomas idėjas su Dr. Razmos paskelbtuoju statuto projektu. (Gal ne visai gerai projektą vadinti Dr. Razmos, žinant, kad jį ruošė visa eilė kitų pirmaeilių Chicagoje lietuvių, bet dėl spaudoje nusistovėjusios praktikos ir dėl trumpumo, aš jį vadinsiu Dr. Razmos projektu).

Visų pirmą turiu išreikšti pagarbą Dr. Razmai ir jo suburtam veikėjų būriui, kurie fondo klausimą pradėjo vykdyti realiai. Pirmą negu kalbėjau apie būsimą fondo valdymo formą, apie jo būsimą dalinimą, jie paklojo jo sąskaiton tūkstantines ir tik po to svarstė, kaip ir kas jas turės tvarkyti. Tuo jie parodė didelį tikėjimą j lietuvių tautos bendrai, ir lietuvių išeivijos specialiai, gyvastingumą ir misijos supratimą.

FONDO TIKSLAI

Kiekvieno fondo pagrindinis ir svarbiausias tikslas yra pinigai. Kuo daugiau fonde pinigų, tuo fondas geresnis, efektyvesnis, tuo jis galės daugiau padėti kitiems. Ką su tais pinigais daryti, kaip ir kur juos panaudoti, tai jau ne fondo reikalas, o kitų visuomeninių, politinių, socialinių, jaunimo ir kitokių organizacijų.

Kai New Yorkas su Clevelandu susitinka... Neo-Lithuanų stovykloje užsimezgė naujos pažintys. Korporantai skirstėsi dūsaudami ir laukdami ateinančios stovyklos, kad vėl galėtų susitikti. Nuotraukoje trys korporantai: Živilė Ramanauskaitė (Cleveland), Edmundas Adomaitis (New York) ir Dalia Bružaitė (Cleveland).

S. LAZDINIS

Logiškai galvojant, reikėtų patikti tiems, kurie iš jo naudą turės ir rūpestį, kaip jį pripildyti. Bet kadangi fondo pajamos bus skirstomos tokiems tikslams ir tokiems darbams remti, iš kurių aukotojas asmeninės naudos neturės, tai ir reikia organizuojant fondą, aiškiai ir tiksliai nusakyti jo tikslus. Kol aukotojas nebus tikras, kad jo auka bus panaudota ten, kur jis pageidauja, jis tos aukos neduos.

Todėl, jau vien iš finansinio taško žiūrint, reikia fondo tikslus daryti kuo plačiausius, kad jie galėtų apimti kuo didžiausią aukotojų kiekį. Fondo tikslai turi būti tokie platūs, kokie yra platūs lietuvių išeivijos tautiniai tikslai.

Nesismulkinant, lietuvių išeivijos tikslus galima sugrupuoti į tris dalis.

Pirmasis ir pagrindinis visų tikslų tikslas yra: Lietuvos vadavimas iš komunizmo jungo ir kova už jos laisvę.

Šioje kovoje, kol kas, turime daug draugų, kurie begindami savo interesus gina ir mūsuočius, tokiu būdu ir sutaupomums nemažai lėšų. Bet gali ateiti laikas, kada visi draugai atkris ir mes pasiliksime vieni patys. Ir tokiu atveju kova už laisvę turės būti nenutraukta ir jai vesti reikės pinigų.

Užtenka pasikalbėti tik keletą minučių su mūsų politinių veiknių atstovais, o iš karto išgirs: galima būtų daug kas padaryti, jei būtų pinigų. Yra dalykų, kurie yra būtini, bet yra dalykų, politinių galimybių, politinių ėjimų, kurie būtų labai naudingi, bet tik dėl pinigų stokos lieka neįvykdyti.

Toliau, tokie darbai, kuriuos galima ir moksliniais vadinti, bet kurie turi labai didelę reikšmę, kaip Lietuvos sienų studijos klausimas, Rytprusių dokumentų surinkimas, jų išvertimas į lietuvių ir svetimas kalbas ir išleidimas, galės pajudėti tik tuomet, kada galima bus tai atitinkamai finansuoti.

Prie šios tikslų grupės priiskirtina ir mokslinei -- politinės literatūros, liečiančios Lietuvą, ar erdvę kurioje ji randasi, ruošimas ir svetimomis kalbomis leidimas. Per dešimtį tremties metų toje srityje nepadaryta nieko.

Jei laisvės kova turi būti efektinga, ji turi būti ir mūsų pačių finansuojama.

Antruoju fondo tikslu reikėtų statyti Lietuvių Bendruomenės pasistatytą tikslą: Lietuvių išeivijos laikymas išeivijoje. Čia teina lietuviškos mokyklos, spauda, jaunimo organizacijos, vasaros stovyklos, tautiniai namai ir kita. Šie tikslai visiems žinomi ir aiškūs.

Trečiuoju punktu eitų savitar-

pinė pagalba. Į šią tikslų grupę turėtų būti įtraukta ir Amerikos lietuvių pastangos padėti lietuviams išeiviams, patekusiems į vargą Pietų Amerikoje, Australijoje ar kur kitur, paremiant juos ten vietoje ar finansuojant jų perkėlimą į Jungtines Amerikos Valstybes. Taip pat ir pagalba vietoje, dėl kokių nors priežasčių patekusiems į vargą.

Taip sugrupuoti tikslai tikrai apimtų visų lietuvių tikslus. Jie apimtų lygiai čia gimusius, kaip ir naujai atvykusius, jie apimtų lygiai visus be religinių ar partinių skirtumų. Tokiu būdu nei vienas aukotas doleris, dėl kokių formalumų, nepraeitų pro šalį, nepatekęs į fondo išdą.

Bet jeigu dar kas galėtų pasakyti, kad ir tos trys tikslų grupės dar ne viską apima, reiktų įdėti dar ketvirtąjį fondo tikslų punktą: fondas remia lietuvių draugijų ir pavienių lietuvių darbus, jei jie bus atitinkamų bendruomenės ir fondo organų pripažinti remtiniais.

Trumpai suglaudus, fondo tikslus siūlau formuluoti taip:

Fondas remia:

- a) kovą už Lietuvos laisvę,
- b) lietuvių išeivijos išlaikymą išeivijoje,
- c) savitarpinę pagalbą, ir
- d) visą kitą, ką atitinkamai L. Bendruomenės ar fondo organai ras remtina.

Tokios tikslų apimties fondas, reikia tikėtis ras didelį išeivijos pritarimą. Jis duos galimybę kiekvienam lietuviui, ar jis priklauso kokiai nors organizacijai ar ne, savąja auka prisidėti prie tautos tikslų įvykdymo. Toks fondas galės išaugti į didelę lietuvių finansinę jėgą, kuri palaikys lietuvių išeivį moraliai, duos jam jėgų su pasitikėjimu žiūrėti į lietuvišką ateitį ir palaikys jį lietuvių bendruomenėje. Toks fondas palaikys dviasioje ir mūsų brolius tėvynėje ar Sibire ištremtus. Tokios apimties fondas bus jiems įrodymas apie mūsų ryžtą kovoti iki laimėjimo.

Dr. Razmos projekte fondo tikslai išreikšti labai trumpai: Įamžinti lietuvių kultūrą! Tikslas labai siauras ir beveik neįgyvendinamas. Abejotina, kad su pinigų pagalba galima būtų įamžinti kultūrą. Sovietai labai daug pinigų skiria literatams ir menininkams, bet nei geros litera-

DR. J. PAPLĖNĄ PRISIMENANT

A. JANUKAITIS

Rugsėjo mėn. 12 d. sueina vieneri metai nuo A. L. T. S-gos centro valdybos vicepirmininko a.a. J. Paplėno išsiskyrimo iš mūsų gretų. Ne tik A. L. T. S-gos Chicago skyrius nustojo labai garbaus ir vertingo nario, bet ir visa Tautinė Sąjunga neteko didelio atamos stulpo.

J. Paplėnas į tautinę veiklą buvo įsijungęs nuo pat jaunystės dienų. Jam teko išgyventi du tremtinio gyvenimo laikotarpius. Pirmą tremtinio gyvenimo laikotarpį jam teko praleisti carinėje Rusijoje, Pirmojo pasaulinio karo metu. Tada dar vaikas, gyvendamas svetimųjų tarpe, sėmėsi ir mokėsi tautinės lietuviškos veiklos iš savo tėvo. Iš savo tėvo pergyvenimų pasisavino ir įsidėjo į savo vaikišką širdį Lietuvos krašto meilę ir patriotiškumą, kuris jo neapleido iki mirties valandos.

Po karo, grįžęs į Lietuvą, pradėjo eiti mokslus ir lygiagrečiai dirbti tautinį visuomeninį darbą. J. Paplėnas nebuvo iš tų, kurie pasididžiudavo savo darbais ar nuopelnais. Jis būdavo visada kuklus ir santūrus. Jis nesistengė išieiti į garbės eiles, nors ir buvo to vertas. Dažnai pasitenkindavo likti antroje eilėje, nors savo darbais visada sugebėdavo būti pirmuoju. Lietuvoje, baigęs aukštąjį mokslą, turėdamas daug gerų pažinčių, nesiveržė į aukštąsias pelningas tarnybas. Pasitenkino kuklia tarnyba ir visai kukliu atlyginimu tautinės veiklos dirvoje.

Dar jam nespėjus pamiršti pirmojo tremties gyvenimo laikotarpio, vos tik sukūrus šeimą, vėl teko trauktis į antrąją tremtį, tik dabar jau ne į rytus, o į vakarus.

Antroji tremtis jam buvo daug sunkesnė. Teko daug vargti ir rūpintis visos šeimos reikalais.

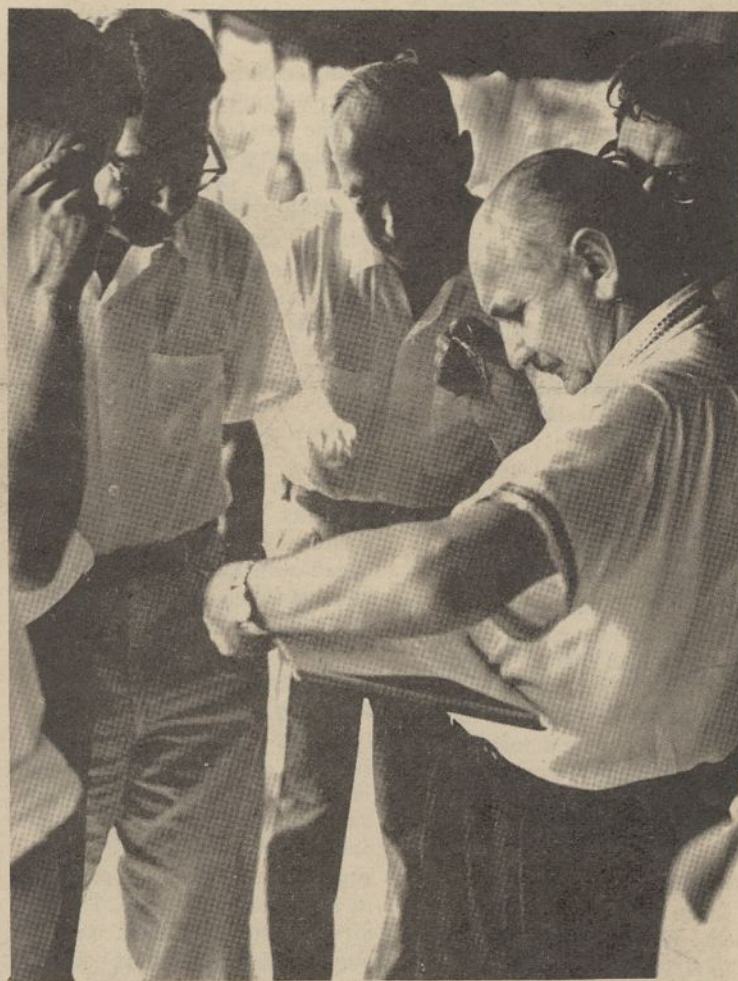
Į Neolituany stovyklą suvažiavę filisteriai, žiūrėdami į besilinksminantį jaunimą, prisiminė, kad ir jie kadaise buvo jauni ir nesuvaldomi. Nuotraukoje grupė filisterių: (priklaupęs) Balceris, toliau matyti Andrašius Mažeika, Siliūnas, Abraitis, Valiukėnas, Čiuberkis.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

tūros nei aukšto meno nesukūrė.

Kitoje vietoje tikslai truputį aptariami taip: "Turint galvoje, kad trečdalis lietuvių tautos yra pasirinkusi JA Valstybes, kaip laisvės prieglobstį, ir kad čia gyvenančių lietuvių tarpe yra kuriamos literatūrinės, mokslinės bei meninės vertybės, tiems darbams paremti yra steigiamas Lietuvių Fondas". Ir tiek. Nieko prieš tikslų kilnumą. Jie patiesinami. Tik nesuprantama, kodėl fondas nori padėti tik Amerikoje gyvenantiems, kodėl jis nesirūpi padėti ir kituose kraštuose gyvenantiems lietuviams literatams, menininkams ir mokslininkams. Amerikos įstatymai to nedraudžia.

(Nukelta į 6 psl.)

"Žiūrėk, kokie mes buvome jaunuoliai!" stebisi filisteris Šimkus, vartydamas 1932 metais išleistą Neo-Lithuania metrašį. Šalia stovi filisteriai Švedas, Mažeika, Andrašius, Balceris.

Filisteriai Našlūnas, Andrašius ir Senikas Neo-Lithuania stovykloje po iškilmingo posėdžio.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

SKAITYTOJŲ NUOMONĖS

ĮSITIKINAU, KAD RAŠYTI KONGRESMANAMS IR SENATORIAMS TIKRAI REIKIA!

Vienas vadovaujantis veiksmų asmuo neperseniausiai man rašė: "Jeigu tai apie tą vadinamąjį terorą paštu, tai man tas straipsnis keistokai atrodė... dėl pačių minčių prasmės. Ten buvo siūloma, kad vadin. veiksniai darytų žygių valdžios organuose, kad tie apsaugotų mus nuo vadin. "Michailovo komiteto" siuntinėjamos medžiagos. Mano nuomone, tai būtų absurdiškas žygis, jei toks būtų daromas. Argi mes turėtumėm pasirodyti prieš Amerikos valdžios organus tokiu būdu, kad mums reiktų val-

dinės apsaugos nuo tokių "mašalų" (tegu ir įkyrių, bet vistiek "mašalų"). Nejaugi mes patys nepajėgūs išsilaikyti savo įsitikinimuose ir bijome, kad koks propagandinis lapelis ims ir išves mus iš kelio? Jeigu jautai, tai su mumis visiškai katastrofa, ir tai būtų tik įrodymas, kad Amerikos ar kokiai kitai valdžiai belieka numoti į mus ranka, kaip į sužlugėlius, kuriems nebeapsimoka jokios pagalbos teikti ir neapsimoka dėl jų galvų bekvaršinti. Nes ką bepadėsi dvasiniams lavonams, kurie propagandinio lapelio bijosi ir nepajėgia jam atsisipirti, ir netgi nepajėgia paspręsti, ar įvesti į krepšį, arba užrašyti ant voko vieną vienintelį žodį "refused" -- jeigu jau atrodo pavojinga į rankas paimti. Be to, argi mums priderėtų siūlyti, kad Amerikos valdžia pasektų sovietijos pavyzdžiu ir įvestų 1-os klasės laiškų cenzūrą? O be to paštas niekaip neįstengtų sulaukyti tų leidinių, kadangi jie siuntinėjami 1-os klasės paštu, kaip ir visi laiškai!"

Toks nusiteikimas, bent man, keistokais tonais skamba. Tai mintys visai nepažįstančio lietuviškų masių žmogaus. Bet, bendrai imant, jos, tam tikra prasme, artimos tiesai. Vis dėlto, neatsižvelgdamas į tai, aš padariau, mano supratimu, reikalingų žygių.

LIETUVIŲ FUNDACIJOS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Iš tikslų apimties, reikia manyti, kad Dr. Razma ir negalvojo apie didelės apimties, globalinį fondą, kaip kad aš siūlau. Jo fondo tikslas sudaro tik dalį mano antrojo straipsnio tikslų. Galia turėti šalininkų aš, gali turėti pritarėjų ir jis. Ar mes turime steigti du atskirus fondus? Nieko panašaus.

Kad nesipainiotum kalboje, aš siūlau pavadinti mano siūlomą fondą LIETUVIŲ FUNDACIJA AMERIKOJE. Žodis "fundacija" kol kas neprasitęs, bet ji gali būti lygiai vartoti, kaip ir žodį administracija, mobilizacija... L. Fundacija be pagrindinio kapitalo, arba bendrojo fondo, turėtų visą eilę šalutinių fondų. Vieni jų būtų įsteigti pačios fundacijos, kaip pv. stipendijų fondas, kiti galėtų būti įsteigti pačių aukotojų sąlygojant jų aukos panaudojimą, jų nurodytam tikslui. Tokie fondai, turėtų ir jų steigėjų, aukotojų vardus, kas juos įamžintų lietuvių tautos istorijoje.

Vienodo teisinio statuso fondai būtų administruojami tų pačių organų, o fondai skirtingų teisinių statusų, kaip labdarystė, senelių prieglauda, stipendijos, norint jiems gauti Charity status, reiktų formaliai išskirti iš Fundacijos teisiųjų rėmų įsteigiant jiems charity trustus ir jų patikėtiniams, trustee, paskiriamą Fundacijos valdybą. Tas pagal Amerikos įstatymus galima daryti ir plačiai praktikoje taikoma.

Iš čia ir Dr. Razmos fondas, literatams, menininkams ir mokslininkams remti, jeigu jam pavyktų gauti charity status, t. k. aš labai abejoju ir apie ką vėliau, galima būtų įjungti į Lietuvių Fundacijos rėmus.

Toks paskirų fondų jungimas į vieną didelį vienetą sumažintų administracines išlaidas ir palengvintų šalpos darbą kitose srityse. Nes, pvz., F. Valdyba, žinodama, kad Dr. Razmos fonde yra nemažai pinigų literatams remti, ji bendrąsias sumas galėtų kur kitur panaudoti.

Kaip jau esu minėjęs, teritoriniai L. F. A. veikimas turėtų būti praplėstas į viso pasaulio lietuvių. Taip pat ir jai aukas reiktų rinkti visame pasaulyje. Tik tokiu būdu L. Fundacija galės pasidaryti visų išievojus lietuvių jungtimi.

Šių metų rugpjūčio 20 d. turėjau laimės dalyvauti iškilmingose šv. Mišiose, šv. Jurgio parapijos bažnyčioje, kurios buvo laikomos Lietuvių Vyčių seimo intencija. Koks džiaugsmas matyti, trečios, ketvirtos kartos čia gimusius lietuvių išdidžiai pasipuošusius trispalvės juostomis ir iškilmingai ir pagarbiai nešančius vėliavas su Lietuvos ženklu, su Baltais Vyčiais! Lietuvių juose nemirusi, kaip kad daug nori sakyti. Lietuviybė juose gyva ir stipri! Garbė jiems!

Atsistoję prieš didelį planų vykdymą, kaip kad šis L. Fundacijos steigimas, raskime būdų sueiti į kontaktą ne tik su taip gražiai pasirodžiusiais Vyčiais, bet ir su kitomis čia senai įkurtomis organizacijomis, kvieskime juos į posėdžius į organizacinius komitetus. Jungkime visas lietuvių jėgas. Dideli darbai, kad nešų gerus vaisius, reikalauja vieningo darbo.

Kitame numeryje: Lietuvių Fundacijos Amerikoje teisinė forma.

JONAS D. ČESNA

viceprezidentui ir spykeriui, priešamerikinės veiklos tyrimų kom-to pirm. Fr. E. Volterui, bei kom-to nariams. Dabar gaudamas siuntastuoju siunčiu partijų lyderiams ir pirmoje eilėje savo valstijos atstovams.

Kokios išdavos? Mane išsiugnančios! Iš visų gavėjų siuntų (išskyrus p. prezidentą bei jo brolių) gavau laiškus, iš kurių su maloniais priedais. Pvz., pirm. Volter atsuntė du laiškus: pirmame dėkoja už pastangas ir, išdėstęs visas aplinkybes, užtikrina jo įnešto įstatymo pasisėkimu; antrame, vėliau, atsiunčia tekstą savo kalbos Atst. Rūmams patiekiant įstatymą, taip pat turinį raporto ir pačio įstatymo H. R. 5751 jau atspausť turinį. Atstovas Gordon H. Serer iš Ohio su laišku atsiuntė tekstą savo ilgos (11 spausd. pslp.) kalbos, pasakytos Human Events Politikal Action Conference (Mayflower Hotel) š. m. 15 liepos. Bet didžiausią staigmeną patiekė atstovas Henri C. Sadeberg, kuris, pridėdamas Congressional Record nr. 121 (Vol. 107), taip rašo: "I took the liberty of inserting your message 'Communist propaganda is overflooding my mailbox and those of thousands of anti-communists. HELP!!!' in the Congressional Record of July 19, 1961. Please look on page A 5490 of the enclosed Record".

Dabar, visuose mūsų laikraščiuose įdėti raginiai (prašmatnus vyrras tas Leonardas Valiukas!) vėl rašyti laiškus, prašant paremti Kuchel -- Lipskomb rezoliucijas. Antroje pusėje kovo mėn. du išties sekma dienius sėdėjau prie rašom. mašinėlės -- norėjau įkūnyti ALT Los Angeles skyriaus labai girtiną pasireiškimą. Jono Karvelio knygyne pripuolamai radau ano skyriaus paraginimą -- instrukciją, pagal kurią aš ir pasiunčiau per tas dvi dienas parašytus 47 laiškus. Palyginti, tai galima sakyti Sizifo darbas... Atsakymų gavau tik 12. Iš to spėjau, kad gal (proporcingai) tiek ir tebus už anas rezoliucijas.

Dėl tų laiškų "technikos" Aš turiu raš. mašinėlę ir tai sėdėjau du laisvadienius. O kas rašys ir ar daug rašys plunksna? Nemanau, kad jau taip daug kas turi raš. mašinėlės. Tad ir įdomu būtų bent spėti, kiek tokių laiškų buvo pasiųsta?... Abejotinas reikalas. O tai dėlto,

kad mūsų nėra -- vėlniai žino! kaip apibūdinti tą ko "nėra".

Seku kitų tautų man prieinamą spaudą ir matau, kaip kiti įgyvendina savo siekius. Štai ukraiņiečiai daro žygių, kad jų didvyrio Taraso Ševčenkos atvaizdas būtų įamžintas JAV pašto ženklų serijoje CAMPION OF LIBERTY. Visuose savo periodinių leidinių laidose, jų dauguma po kelis kartus atspausdino laiškus JAV pašto sekretoriui. Tokį laišką tik reikia iškirpti, pasirašyti (dažnai pasirašo visa šeima ir bičiuliai), įdėti į voką, tik užantrašuoti ir pasiųsti. Čia jokio galvosūkio ir vargo, tik lengvutis tautinės pareigos atlikimas. Ir tokių laiškų plaukia žymiai daugiau, negu jų tautiečių yra šioje šalyje. Efektas aiškus. Todėl jie ir išsirišina, kad štai Taraso Ševčenkos impozantiškas paminklas šią vasarą pastatytas Kanados centro provincijos Manitobos sostinės Vinipego centrinėje valdiškoje aikštėje, kad tą paminklą atvyksta atidengti Kanados premjeras J. Difenbeikeris ir banketo metu randa reikalo pasakyti politinę kalbą, kurioje net Chruščiovą pagrindinai išvąnoja (sugretinkit tai su legenda, kad į Antrąją daunų šventę atsilankys Rob. Kennedį). Dabar įtemptai renkamos aukos pastatyti paminklą Ševčenkai JAV sostinėje (Kongreso sutikimas ir aikštė jau gauti -- nesuskaičiuojama daugybė laiškų buvo pasiųsta).

Rusai taip pat nesnaudžia. Išties metų diskusijose per spaudą pasiekta sutarimo, kad ukrainiečio prof. Dobrianskio pastangomis praveistas bei buv. prezidento Eisenhowerio paskelbtas įstatymas apie Pavergtųjų Tautų Savaitę būtų panaikintas -- apie pakeitimą nei nekalbama. Tam tikslui sudarytas Russian People's Center in the USA, kuris parašė platų memorandumą: To the President, all Senators and Congressmen of the U. S. Congress and the Organization "Daughters of the American Revolution" ir birželio pradžioje išsiuntinėtus ne tik minėtų asmenų bei žymesnių narių adresais, bet ir valdžios aukšt. rango asmenims, Aukščiausio Teismo nariams, visų valstijų gubernatoriams bei legislato nariams, didesniųjų miestų merams, visiems universitetams, įvairiausioms politinėms, visuomeninėms bei bažnytinėms org-joms, atskirai jų veikėjams, visų stambesniųjų laikraščių bei žurnalų redaktoriams ir žymesn. bendradarbiams (gal ir Šulcbergerį tas paveikė?), prašant perspausdinti memorandumą išdėstytas mintis. Visi paskiri asmenys (rusai) memorandumą siunčia senatoriaus Tomo Dodd adresu -- tai centrinė, iš kurios

tikrai vežimais bus vežama iš visur suplaukusių memorandumų į Kongresą. Rusų laikraščiuose paskelbta, kad memorandumų galima gauti (nurodytu adresu) pagal pareikalavimą. Pridedamas dar tas pats rusų kalboje bei platus paaiškinimas kaip, kur ir ką daryti.

Turi, žmogus, pripažinti, tai veikla ir bent efektas. O kada vėlnias nešposauja!.. gali susidaryti mums liūdnoki rezultatai... Mūsų gi L. Valiukas malda -- "Būtų gera, kad visi geros valios lietuviai (ir tai tik tokie -- JDC.), kuriems rūpi Lietuvos vadavim reikalas, tuoj

parašytų po poros ar trejetos sakinių laiškutį šiems asmenims..."

Pirmiausia, na, kiek mūsų yra geros valios lietuvių, kad parašytų angliškai? Mano įsitikinimu, dauguma mokančių parašyti tris sakinius angliškai, jau prašvilpė lietuvišką gerą valią. Aš gi, nemokantis, turiu dar pabėgioti ir susirasti, kas parašys angliškai? Bet rašyti tikrai reikia.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

LIETUVISKI SORIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAIUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašu atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No.

Street

City

State

How To Hear Again With New Cordless Electronic Capsule

CHICAGO (Special) — A wonderful tiny new hearing aid utilizing the latest in electronic research—that can correct hearing loss without cords, wires or plastic tubes was announced by S. F. Posen, noted acoustical authority.

Posen stated, "This remarkable new hearing aid slips in and out of the ear as easily as snapping your fingers. It provides higher fidelity hearing at natural ear level that can help many sufferers from mild hearing loss."

Posen also announced that a thrilling new, fully illustrated book reveals all the exciting facts about this revolutionary new way to hear clearly again. "It is 'must' reading for everyone with a hearing problem," he added.

To acquaint readers of this newspaper with full details, the book will be sent free in a plain wrapper on request. No obligation. Write today to: Dept 2-452 Beltone Hearing Laboratories, 2900 W. 36th St., Chicago 32. A postcard will do.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanaskas, Pres.

Cosmos Parcels Express Corp.

(Licensed by Intourist)

PASKUBINA JŲSŲ SIUNTINIŲ JŲSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ.

SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntinėjimui, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite ar aplankykite jums artimiausį mūsų skyrį:

NEW YORK 2, N. Y., 39 — 2nd Avenue — Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 — 4th Street — Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. — Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. — Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau — Tel. TO 7-1575

CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. — Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. — Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, Ill. 2439 W. 69th Street — Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd. — Tel. AN 1-2994

SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. — Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Ave. — Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave. — Tel. WA 2-4035

WATERBURY, Conn., 6 John St. — Tel. Plaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St., N.W. — Tel. GL 8-2256

PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. — Tel. VI 1-5355
ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. — Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Club Blvd.

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

BOSTON 18, Mass. 271 Shawmut Ave Tel. LI 2-1767
WOODHAVEN 21, N.Y. 84-17 Jamaica Ave Tel. VI 6-3330

NAŠI JAV LB NAUJOSIOS TARYBOS SESIJA

Tai yra pirmoji naujai išrinktosios trečios Tarybos sesija. Tos sesijos susirinko Tarybos nariai, Centro valdybos nariai, kitų vykdomųjų organų vadovaujama asmenys (kai kurie dviem ir net trim titulais) ir svečiai š. m. rugsėjo 2 d., 11 val. New Yorke, Baltijos Tautų Laisvės Namuose. Registracijos metu paaiškėjo, kad bus nepakenčiamai karšta ir todėl persikelta į daug patogesnę The New Yorker viešbučio Washingtono salę.

Geras ženklas, kad dalyvavo 32 pilnateisiai nariai, vadinasi, išrinktieji ir atsilankiusieji bus tikrai pareigingi.

Dar einančio pareigas iki rinkimų antros Tarybos prezidento pirmininkas J. Šlepetys atidarė sesiją ir pirmąjį posėdį ir pakvietė kun. L. Jankų maldai, kuri sukėlė gražių minčių, ryžto ir rimto darbo aspektus. Savo sveikinimo kalboje J. Šlepetys priminė pagrindinius LB nuostatus: remiant JAV konstituciją ir vykdančią Lietuvos Chartą telkti lietuvių tautos išsivijimą a) tautinei prigimčiai išlaikyti, b) lietuvių kultūrai ugdyti bei reprezentuoti ir c) kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės; Tarybos gi uždaviniai: 1) svarstyti aktualius reikalus ir daryti nutarimus ir 2) nustatyti darbo gaires ir parinkti vykdymo būdus.

Darbo prezidentas sesijai sudarytas iš karto, be taupant laiką ir atsisakant nuo laikinio prezidento, noriai pritariant šiai priemonei ir vyriausiam amžiumi nariui A. Giedraičiui ir ne-

atvykus jauniausiam nariui A. Mackui. Prezidiumą sudarė: St. Barzdukas, Dr. V. Vardys, T. Blinstrubas, Dr. A. Nasvytis ir sekretorius inž. V. Kamantas.

Darbu tvarka buvo ne tik ilga, bet gal net kiek perkrauta. Šitokio turinio sesijoje, reikalingas prezidento griežtumas, neleistinas nukrypimas nuo temų lygiai, kaip ir išblaškantieji "gražbių" pasikartojimai, bet jautrus prezidentas kartais turi leisti išsiskirti

svarbiais ar opiais klausimais, plačiau išdėstyti brangintinas veiklos sritis arba suderinti įvairuojančias darbo galimybes vietovėse. Šis prezidentas pasirodė tinkamoje aukštumoje. Negali būti visiškai vienodi visi čia pirmininkavusių gabumai ar polinkiai išlaikyti orumą neklaidžijant po "seklus" ir nedžiūgaujant "lyg tūtė radus", bet šiaip ar taip, be vienos kitos išimties, beveik visa sesija praėjo sklandžiai, deramai slinktimi ir baigta per dvi dienas.

Sveikintojai parodė tikrai nuširdaus prielankumo bendruomenei bei kiekvienam jos žingsniui. Sveikino: Gen. Konsulas ir po draug bendruomenės veiklos J. Budrys visos diplomatinės tarnybos vardu, Dr. Trimakas VLIKo ir kitų daktaro atstovaujamo organizacijų vardu, V. Rastenis LNT vardu, kun. L. Jankus BALFO vardu, Dr. Sungaila PLB vardu — ir raštais: Vyskupas Brizgys, Min. St. Lozoraitis, atstovas Kajeckas, ALTO vardu L. Šimutis, Gen. Konsulas P. Daužvardis, Sidzikauskas, St. Kėsgaila — KLB, kun. Dabušis — ateitininkų s-gos ir jos dalinių, J. Virbalis — Tautinio Atgimimo Sąjūdžio, Abraitis — LTS ir š. Am. Taut. Auklėjimo ir Sporto S-ga.

Ta pačia proga pasirodė labai malonių aukų: Rochesterio apylinkės \$1,000, Baltimorės apylinkės \$1,000 ir vieno iš suvažiavimo šeiminių — A. Maceikos \$200.

Gauta linkėjimai iš negalėjusių atvykti: J. J. Bachuno, E. Arbačiauskienės, Los Angeles apyg. vald. pirm. K. Liaudansko, J. Ta-

DETROIT

Mokykla pradeda darbą

Detroito šeštadieninė Lituanistikos Mokykla pradeda darbą šio mėn. 9 d. (šeštadienį) šv. Antano Parapijos mokyklos patalpose 10 val.

Mokykloje dirbs Dr. V. Misiulis (vedėjas), seselė Kristina, D. Kaupienė, J. Pečiūrienė, A. Rastenytė, A. Misiūnas, St. Šližys, P. Zaranka ir kun. K. Simanavičius.

Šio mėn. 2 d. mokytojai, susirinkę Dr. V. Misiulio bute prie kavos aptarė mokyimo ir auklėjimo reikalus.

Bendruomenės gegužinė

Šio mėn. 24 d., sekmadienį, Beechnut giraitėje įvyks A.L.B. Detroito apylinkės gegužinė, į kurią kviečiami visi Detroito ir jo apylinkės lietuviai.

A.L.B. apylinkė yra pasiėmusi Detroito šeštadieninės Lituanistikos Mokyklos išlaikymo našta) poreikais mokslo metais mokyklos išlaikymui išleido 1300 dol.). todėl jos pastangos vertos visų lietuvių dėmesio ir paramos.

K. Jurgutis

Grupė clevelandiečių svečių neolitanų stovykloje susėdė ant rąsto dalosi išpuodžiais su atvykusiais iš kitų miestų.

Vyr. Gedgaudo nuotrauka

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Kazys ir Ona Karpiai pirmieji įsijungė į Dirvos koncerto-spaudos baltiaus rėmėjus.

• Šv. Kazimiero lituanistikos mokyklos pamokos ir registracija prasideda šeštadienį, rugsėjo 9 dieną, 10 val. Naujosios parapijos mokyklos patalpose. Tėvų susirinkimas įvyks rugsėjo 10 dieną po lietuviškų pamaldų tose pačiose patalpose. Suinteresuoti dėl registracijos ir kitais mokyklos reikalais gali kreiptis pas mokyklos vedėją E. Vado-poliene, tel. LI 1-4623.

mas Clevelande, Centro Valdyba Chicagoje, Garbės Teismas New Yorke ir Kontrolės Komisija Chicagoje.

Kitos tarybos, sričių vadovybės ir komisijos bus sudarytos vėliau.

Geležinio Fondo reikalai užėmė vieną svarbiųjų vietų. Po abiejų pusių — Dr. A. Nasvyčio ir Dr. A. Razmos — pranešimų ir kai kurių specifinių teisininko Kizelio paaiškinimų, diskusijose dalyvavo per 20 asmenų ir galų gale principai suprasti ir suderinti, taikant nuostatus arčiau prie Bendruomenės interesų. Turint geros valios, visados galima rasti išeitį. Rimčiau įsigilinti ir atidžiau išgildinti įvairius tokius derinimus būtų neįmanoma sesijos plėnime. Tad šiam

(Nukelta į 8 psl.)

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

* BERLYNE dramatiškai iškomunistinio "rojaus" pabėgo dvi moterys su kūdikiais, išsokdamos į Vakarų sektoriuje esančią gatvę pro komunistų pusėje esančio namo antro aukšto langą, komunistinei policijai šautuvų buožėmis bandant išlaužti buto duris. Pabėgėliai Vakarų Berlyne vis dar neatvykę "neįtikėtinais skaičiais", bet ne tie skaičiai, nei pabėgimo keliai neskelbiami.

2-JŲ ŠEIMŲ NAMAS

prie Hayden Ave. ir Rapid Transit.

Po 4 kambarius kiekvienam bute ir 3 kambariai ant 3-čio aukšto. Viename bute gazo šildymas, o kitame — anglų. Garažas. Tik \$13,900. Padarykite pasiūlymą.

J. Širvaitis,

Wm. T. Byrne Real Estate.

1535 Hayden Ave.
Istaigos — MU 1-6100;
Namuose — KE 1-4080

Jei norite gyventi arčiau Naujosios parapijos rajono, mes galime jums padėti įsigyti namą vienos ar dviejų šeimų su labai dideliais sklypais. Turime ir kitokių namų.

Norintieji pirkti ar parduoti paskambinkite arba sustokite

EAST CHORE REALTY
780 East 185 Street
Juozas Mikonis — Realtor
Raštinės telef. IV 1-6900,
namų MU 1-2154.

Reikalui esant šaukite vieną iš bendradarbių: M. Blyną, A. Gailiūšį — MU 1-7014, K. Žiedonį — LI 1-3726.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Jurgis Cibulskis, studijuojas Naujosios Zelandijos Auklando universitete, šiomis dienomis atšventė 21 metų amžiaus sukaktį namiškių tarpe. Iš kairės: A. Cibulskytė, J. Cibulskis, S. Cibulskienė, M. Cibulskis ir V. Sorekaitė.

S. Paplauskos nuotrauka

Geriausieji sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P.M.

CleveSavings

DON'T JUST WISH—SAVE FOR THE THINGS YOU WANT MOST

**WE WELCOME SAVERS
ASK ABOUT OUR AUTOMATIC SAVINGS PLAN**

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES
Member Federal Deposit Insurance Corporation

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS ĮVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniui ir pečiui šildymas, vonios kambarių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimėi atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atliekame mažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30**

4%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SUPERIOR SAVINGS

UTILITY BILL PAYMENTS
MONEY ORDER CHECKS,
TRAVELERS CHEQUES

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DIRVA

Nr. 103

1961 m. rugsėjo 8 d.

KAS IR KUR?

• **Mirė Tėvynės redaktorius** M. L. Vasil - Vasiliasukas, kaip mums pranešė p. Baltukonienė, gavusi žinią iš New Yorko, Tėvynės redakcijoje jis dirbo daugelį metų, atlikdamas ne tik redaktoriaus, bet ir rinkėjo darbą. Paskutiniu laiku sirguliavo, buvo nuvežtas į ligoninę.

• **V. Kamantas**, Dirvos bendradarbis ir rėmėjas, lankydamsis su šeima Amsterdamo, N. Y., aplankė Dirvos skaitytojus Petrą ir Stasę Lalus, ir visi atsiuntė geriausius sveikinimus.

• **Genė Antanaitytė**, Tarpautinėje Chicagos parodoje išrinkta Miss Lithuania, šį sekmadienį, rugsėjo 10 d. dalyvaus J. Stuko radijo gegužinėje ir vainikuos ten išrinkta lietuvaite gražuolę.

• **Tautvilas Neniškis**, Dr. Petro Neniškio sūnus, gyvenęs Maracay, Venezueloje, yra Venezuelos karo mokyklos kariūnas. Tai pirmasis lietuvis Venezueloje pasirinkęs karinį mokslą.

• **Dr. Algimantas Jaloveckas**, iš Venezuelos nuvykęs į Angliją, rugpiūčio 19 d. susituoė su Rita-Marija Daunoraite.

MIRĖ V. NORVAIŠAITĖ

Veronika Norvaišaitė

Su gailėsčiu pranešama giminėms ir pažįstamiems, kad 1961 m. naktį iš rugp. 29 d. į 30 d. atsisakė iš gyvųjų tarpo tauri lietuvaite **Veronika Norvaišaitė**. Vėlionė buvo didelė patriotė ir aukotoja visiems mūsų tautiškiems reikalams. Buvo A.L.T. Sąjungos Pirmojo skyriaus, Taut. Klubo, S.L.A. 242 kuopos narė, BALFO ir Vasario 16 Gimnazijos rėmėja. Priklausė Apriškimo Parapijaj Brooklyne. Vėlionė buvo kilusi iš Skilvionių kaimo, Joniškio parap. Į Ameriką atvyko 1914 m. Nuliūdime paliko seserį ir švogerį P. Narvydą, Brooklyn, N. Y., seserį Z. Laurinaitienę, Sunderland, Mass., brolių ir dvi seseris Lietuvoje. Taip pat daug giminų, kuriuos vėlionė gausiai šelpė siuntiniais. Palaidota rugsėjo 2 dieną.

A. A. ROKUI DABRIKUI

mirus, giliam skausme pasilikusią BIRUTĘ DABRIKIENĘ, dukrą MIRGĄ ir žentą DŽINARĄ KIZIUS bei kitus gimines ir artimuosius, nuoširdžiai užjaučia ir su jais kartu liūdi

Clevelando Neringos
skaucių tuntas

• **Venezuelos lietuvių skautų** rajono vado pareigas perėmė Jadvyga Klovaitė.

• **Vargo mokykla**, veikianti Caracas mieste, Venezueloje, rugpiūčio 7 d. buvo atgaivinta ir vėl pradėjo mokslo metus. Lanko 20 mokinių.

• **Dr. Bronius Nemickas, Vincas Rastenis, Juozas Maurukas, Jurgis Sirusas** ir **Balys Vyliaudas** sudaro naują Lietuvių Tautinio Sąjūdžio valdybą, kuri pareigomis dar nepasisiskirstė.

• **Inž. Eugenijus Bartkus**, iš Chicagos, tarnybos reikalais lankėsi New Yorke. Ta proga dalyvavo ALT S-gos valdybos posėdy, įvykusiam rugp. 30 d. pirmininko Vytauto Abraičio bute, Richmond Hill, N. Y.

• **Dr. E. Armanienė**, iš Baltimorės ir **O. Ivaškienė**, iš Bostono dalyvavo PLB-nės Tarybos sesijoj New Yorke. Trečioji moteris, išrinkta į bendruomenės tarybą — **Alė Rūta** iš Los Angeles, į suvažiavimą neatvyko.

• **Dalia Tallat-Kelpšaitė** praėjusiais metais mokytojavo amerikiečių mokykloje Londone, šiais metais tokį pat darbą dirbs Italijoje. Mums malonu, kad Dalia yra Dirvos skaitytoja.

• **Sesės ir broliai**, stovyklaują Atlanto Rajono skautų-čių stovykloje "Baltija", siunčia širdingiausių linkėjimus visiems Dirvos skaitytojams.

• **Prancūzų kariuomenės liuksusinis žurnalas** *Revue Historique de l'Armee* savo š. m. 2 nr. p. p. 2-25 patalpino išsamų straipsnį pulk. J. Chabanier "Tannenberg 1410". Pulk. J. Chabanier jau ne pirmą kartą tame pačiame žurnale rašo *Lietuvą* liečiančiais klausimais.

Neseniai pasirodė atspausdintas Internatio n a l Free Acad emy of Sciences and Letters Bulletin, No. 4, Juin 1960 metų, prancūzų kalba.

Tai kasmet tos Akademijos (egzilių) leidžiamas biuletenis. Jame yra pažymėta, kad Akademijos Taryboje Lietuvių atstovu yra J. Baltrušaitis. Lietuvių narių yra 20, latvių — 4 ir estų — 7.

P. Pusl. 25-30 yra santraukos pranešimų, darytų tos Akademijos 1959 m. geg. 23 d. posėdžiuose: Dr. S. A. Bačkis "Milosz, Precurseur de l'Idée Europeenne" ir jauno prancūzo poeto Jacques Buge "La Presence de la Lithuanie dans l'Oeuvre de Milosz".

Išvardytos Akademijos nariais yra išvardyti šie lietuviai: S. A. Bačkis, J. Baltrušaitis, J. Balys, M. Biržiška, A. Damušis, J. Gravrogas, Z. Ivinskis, Pr. Jucaitis, J. Kaminskas, S. Kolupaila, M. Kriščiūnas, S. Lozoraitis, A. Maccina, V. Maciūnas, K. Pakštas, J. Puzinas, A. Salys, V. Sidzi-

Neo-Lithuania stovykloje filisteriams buvo rezervuotas atskiras pastatas, pavadintas "Antrosios jaunystės vila", kur žiuožiniai su išlindusiom spyruoklėm labiau tiko pirmajai jaunystei, negu antrajai. Vilos balkone grupė filisterių Vebra, Virpša, Švedas, Šimkus, Našliūnas, Andrašūnas, židri žaidžiančius jaunuosius stovyklautojus.

Vyt. Gedgaudo nuotrauka

Los Angeles Tėvynės Mylėtojų draugijos gegužinėj susitiko C. Jurevičius -- iš Australijos, prof. V. Biržiška -- iš Chicagos, A. Valentinas -- iš Sibiro.

L. Briedžio nuotrauka

NAŠI JAV LB NAUJOSIOS TARYBOS SESIJA

(Atkelta iš 7 psl.)

tikslui sudaryta speciali komisija iš Dr. A. Nasvyčio, Dr. A. Razmos, Kizelio, J. Švedo, inž. D. Bielskaus ir T. Blinstrubo, paliekant jiems teisę, esant reikalui, dar kooptuoti reikalingus asmenis. Ir dabar jau visiškai aišku, kad bus ne du skirtingi fondai, bet vienas bendras, priimtinas kiekvienam aukotojui.

Iš kitų, net 6-ių, referatų aktualiais, o kartais ir degančiais reikalais pasisemta daug naudingų minčių, įtaigų bei spindulėlių į šviesesnę ateitį. Minėta LB darbo gairės, lietuviybės išlaikymo būdai, lituanistinio švietimo racionalizavimas, Jaunimo Tarybos sudarymas ir kt. Svarbios temos, aiškūs sprendimai, sukonkretintos rezoliucijos — visa tai parodo, kad LB jau gerokai yra pažengusi pirmyn. Ne tik tvirtai stovi savomis kojomis plačiame pasaulyje, bet ir pradeda platesnius mostus ir ryžtingesnius polėkius.

Kurį laiką praleido sesi-

joje Dr. S. Bačkis su ponija, iš mūsų atstovybės Washingtono. Jiems atvykus, visi dalyviai pagerbė juos oficialiai.

Dėl santykių su dabartiniais galiūnais nutarta pasiųsti mūsų reikalais rezoliucijas JAV Prezidentui ir Jungtinėms Tautoms, be to, dar suorganizuoti 50 asmenų delegaciją pas JAV Prezidentą.

Plačiai praskambėjus J. Stuko sumanymui organizuoti sekančią Dainų ir Šokių šventę 1964 m. New Yorke Pasaulinės Parodos metu, pačiam J. Stukui atsilankius asmeniškai, čia pat pritarta ir pažadėta tuoju imtis tam tikrų žygių.

Toli gražu tai dar nebūtų visi išnagrinėtieji klausimai bei darbai. Svarbiosios ir plačiosios rezoliucijos bus paskelbtos kiek vėliau. Pridursime, kad sesija reiškia viešas padėkas 1) periodinei spaudai už glaudžius ryšius ir dažną visokeriopą pagalbą LB-ei beveik visose kolonijose, 2) Dr. J. Girniui už stambų įnašą mūsų darbams įprasminti knygoje "Tauta ir ištikimybė tautai", kur autoritetingai aiškinama ir įtikinamai įrodoma kovos už lietuviybę pagrindai, 3) gausiems Dainų šventės Chicagoje rengėjams ir 4) kai kuriems savo įvairių sričių veikėjams.

kauskas, Pr. Skardžius ir J. Vebra.

Pažymėtina, kad šios Akademijos skyrius yra JAV (New Yorke).

FM RADIJAS

yra daug geresnis: programos medžiaga -- puiki, skelbimų beveik nėra, trukdymų -- nėra. Vietiniai ir importuoti -- labai nebrangūs FM ir kitokie radijai pas Gradinską, 2512 W. 47th Str., Chicago, Ill., FR 6-1998.

MŪSŲ REMĖJAI

Dirvos metinei šventei ateinant atsiuntė paramos:

St. Orentas, Marcellus	\$5,00
G. Juškėnas, Cleveland	5,00
V. Valiūnienė, Chicago	1,00
J. Smetona, Cleveland	5,00
A. Rukuiža, Berwyn	3,00
S. Iljasevičius, Detroit	2,00
P. Dalinis, Detroit	5,00
E. Miceikienė, Trenton	5,00
K. Demikis, New Britain	5,00
Dr. J. Ramonas, Orland Park	5,00
Dr. V. Tauras, Chicago	5,00
J. Mikuckis, Baltimore	2,00
M. Didvalytė, Akron	1,00
M. Reklaitis, Chicago	5,00
V. Ramunas, Phila	5,00
A. Sumakaris, Cleveland	5,00
Dr. S. Biežis, Chicago	10,00
A. Diržys, Brooklyn	5,00
Alf. Pimpė, Chicago	5,00
Kun. Z. Gelažius, St. Louis	5,00
J. Jurevičius, Chicago	5,00
K. Siliūnas, Flushing	5,00
J. Merkys, Hartford	1,00
J. Rastenis, Cleveland	5,00
A. Mačius, Bellwood	5,00
P. Dabrila, Cleveland	5,00
A. Vakselis, Richmond Hill	5,00
K. S. Karpius, Cleveland	5,00
A. L. Zomer, Binghamton	5,00
B. Tvarkūnas, Phila	5,00
J. Šarūnas, Hamilton	5,00
V. Karalius, Baltimore	5,00
A. Rinkūnas, Detroit	1,00
C. J. Soroka, Cleveland	1,00
J. Stankus, Chicago	5,00
J. Rinkus, Cleveland	5,00
Paul P. Chalco, Cleve.	5,00
S. Trinka, Chicago	1,00

CHICAGO

Agronomų iškyla

Lietuvių Agronomų S-gos Chicagoje tradicinė iškyla šiais metais įvyks rugsėjo 10 d. dr. agr. Juozo Briedžio ūkyje (110 127 St., Lemont, Ill., tel. CL 7-7388).

Pradžią 12 val. (vidurdienį). Iškyla įvyks nežiūrint koks bebūtų oras. Agr. Briedžio ūky yra gana erdvi patalpos. Smulkiau teirautis s-gos valdyboj.

dyje pasirodė labai nuoširdžiai ir kukliai.

Antroji — vaišių — dalis praleista labai turiningai, kadangi beveik visiems tarybos nariams rūpėjo nors truputį pakalbėti privačiai su įvairių kraštų atstovais po pirmos pažinties vis tais pačiais, mažais ir skambiais, vienur mažiau, kitur daugiau sėkmingo mūsų pažangos siekimo ir plėtimo, klausimais.

Vladas Braziulis

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSAS

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 42, Arūnas Ališauskas 15 mėn. amž., iš Montrelio. Nuotrauka V. Juknevičiaus.